

Hallituksen esitys Eduskunnalle alkoholilainsäädännön muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksellä on tarkoitus uudistaa alkoholihallintoa ja alkoholipolitiikan seuranta siten, että yhteistoiminta eri osapuolten kesken paranee. Esityksessä ehdotetaan sosiaali- ja terveystieteiden edustajan sekä valtiovarainministeriön edustajan nimeämistä alkoholiyhtiön hallintoneuvoston varsinaisiksi jäseniksi. Esityksen mukaan valtionneuvosto antaisi vuosittain eduskunnalle alkoholipoliittisen kertomuksen. Kunnallisten alkoholitarkastajien suorittama valvonta ehdotetaan lakkautettavaksi ja tehtävät siirrettäviksi lääninhallituksille. Samalla tarkastustoiminta ehdotetaan laajennettavaksi myös keskiolutkuntiin.

Lisäksi pyritään rajoittamaan itsepalvelua sekä korostamaan yrittäjien omaa vastuuta alkoholijuomien jakelutoiminnassa. Toisaalta elinkeinotoiminnan kannalta on katsottu tarkoituksenmukaiseksi ehdottaa alkoholijuomien anniskeluajan aikaistamista tavanomaisen lounasajankohdan alkuun eli kello yhteentoista. Ehdotus sisältää myös eräitä pienehköjä alkoholipoliittisia uudistuksia samoin kuin joitakin teknisiä tarkistuksia.

Ehdotetut muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1986 alusta.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
YLEISPERUSTELUT	3	1.1. Alkoholilaki	8
1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys	3	1.2. Laki keskioluesta	14
1.1. Tavoitteet	3	1.3. Raittiustyölaki	15
1.2. Keinot	4	1.4. Laki alkoholiolojen kehitystä koskevan kertomuksen antamisesta eduskunnalle	15
1.2.1. Alkoholivalvonnan kehittäminen	4	2. Voimaantulo	16
1.2.2. Alkoholiasioiden seuranta	4	3. Sääntämisyjärjestys	16
2. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu	4	LAKITEKSTIT	17
2.1. Nykyinen tilanne	4	1. Laki alkoholilain muuttamisesta	17
2.1.1. Lainsäädäntö	4	2. Laki keskioluesta annetun lain muuttamisesta	23
2.1.2. Käytäntö	5	3. Laki raittiustyölain 4 §:n muuttamisesta	25
2.2. Valmisteluvaiheet ja -aineisto	5	4. Laki alkoholiolojen kehitystä koskevan kertomuksen antamisesta eduskunnalle	26
2.2.1. Eduskunnan toivomukset ja lausumat	5	Rinnakkaistekstit	27
2.2.2. Asian valmistelu	6	1. Laki alkoholilain muuttamisesta	27
3. Esityksen organisatoriset ja hallinnolliset vaikutukset	7	2. Laki keskioluesta annetun lain muuttamisesta	39
4. Esityksen taloudelliset vaikutukset	7	3. Laki raittiustyölain 4 §:n muuttamisesta	43
YKSITYSKOHTAISET PERUSTELUT	8		
1. Lakiehdotusten perustelut	8		

YLEISPERUSTELUT

1. Esityksen yhteiskunnallinen merkitys

1.1. Tavoitteet

Alkoholin saatavuuden helpottuminen ja alkoholiasenteiden liberalisoituminen ovat osaltaan vaikuttaneet alkoholin kulutuksen kasvuun nykyiselle tasolle. Kulutus 100-prosenttisena alkoholina asukasta kohti kasvoi vuodesta 1968 2,88 litrasta vuoden 1974 loppuun mennessä 6,45 litraan. Tämän jälkeen kulutus on pysynyt melko tasaisena.

Alkoholin käytöstä aiheutuvat terveydelliset, sosiaaliset ja taloudelliset haitat ovat riippuvaisia alkoholin kokonaiskulutuksen tasosta. Kulutuksen tasaantumisesta huolimatta alkoholihaittojen aiheuttama kuormitus kasvaa edelleen, koska 1960-luvun loppupuolella ja 1970-luvun alussa alkoholin kulutuksessa tapahtunut voimakas kasvu heijastuu alkoholihaittojen määrässä lähivuosina. Kun kulutus lisäksi näyttää olevan kääntymässä kasvuun, on välttämätöntä noudattaa rajoittavaa alkoholipolitiikkaa haittavaikutusten pitämiseksi kohtuullisella tasolla.

Alkoholilainsäädännön päätavoitteena on alkoholin haittavaikutusten vähentäminen. Eräänä keskeisenä osatavoitteena on tällöin alkoholin kokonaiskulutuksen alentaminen.

Epättydyttävät tulokset alkoholin kulutuksen ja alkoholihaittojen kasvun hillitsemisessä ovat osaksi johtuneet epätarkoituksenmukaisista alkoholihallinnollisista ratkaisuista. Tästä syystä tulisi kiinnittää huomiota eri organisaatioiden kehittämiseen siten, että niitä voitaisiin mahdollisimman tehokkaasti käyttää asetettujen alkoholipoliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Sosiaali- ja terveysministeriön ja valtiovarainministeriön edustajalla on alkoholilain (459/68) nojalla mahdollisuus seurata asioiden käsittelyä alkoholiyhtiön hallintoneuvostossa ja ottaa siellä osaa keskusteluun. Valtionyhtiöitä koskevien periaatteiden mukaisesti valvontaa suorittavien ministeriöiden edustajien tulisi osallistua päätöksentekoon hallinnonalansa valtionyhtiöissä. Sosiaali- ja terveysministeriön edustaja ja valtiovarainmi-

nisteriön edustaja pitäisi nimetä alkoholiyhtiön hallintoneuvoston varsinaisiksi jäseniksi.

Alkoholilain ja keskioluesta annetun lain (462/68) nojalla alkoholivalvontaa suoritetaan osaltaan kunnallisten alkoholitarkastajien toimesta. Kunnallisen alkoholitarkastuksen eräksi epäkohdiksi on todettu tarkastajien sivuvirkaisuus, riittämättömät toimenpidevaltuudet epäkohtien johdosta ja keskiolutkuntien jääminen tarkastustoiminnan ulkopuolelle. Lisäksi tarkastustoiminta on pääasiassa keskittynyt yksittäisiin tarkastus- ja valvontatoimenpiteisiin.

Alkoholitarkastuksen toiminnalliset ja samalla myös organisatoriset kehittämistoimenpiteet ovat riippuvaisia siitä, millaiseksi alkoholitarkastajan tehtävä nähdään luonteeltaan. Mikäli tarkastustoiminnasta halutaan kokonaisvaltaisempaa valvontaa, tavoitteena tulisi olla toiminnan sekä organisaation kehittäminen siten, että tarkastajien toimesta pystyttäisiin tehokkaasti puuttumaan rikkomuksiin. Yksittäisten tarkastuskäyntien lisäämisen sijasta tulisi painottaa tarkastajien mahdollisuuksia vaikuttaa ennalta tekijöihin, jotka edesauttavat epäkohtien syntymistä. Alkoholitarkastustoimintaa kehitettäessä on erityisesti syytä kiinnittää huomiota siihen, että tarkastustoiminta tarkoituksenmukaisesti niveltyy muuhun alkoholivalvontaan, jolloin päästäisiin kattavampaan ja periaatteiltaan yhdenmukaisempaan valvontaan. Tämä edellyttäisi ainakin pääsääntöisesti päätoimisia tarkastajia, joilla olisi riittävä koulutus ja alan asiantuntemus.

Alkoholiyhtiön kertomuksen antamisesta eduskunnalle annetun lain (460/68) nojalla annetaan vuosittain eduskunnalle alkoholiyhtiön kertomus alkoholioalojen kehityksestä. Kertomus sisältää lähinnä yhtiön toimialaa koskevia tietoja. Mahdollisuuksia saada tietoja alkoholipolitiikan tilasta olisi parannettava. Erityisesti niitä on kaivattu alkoholipoliittisista toimenpiteistä terveydenhuollossa ja päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollossa. Nykyistä kattavamman selvityksen saamista alkoholihaittojen kehityksestä ja alkoholipoliittisten toimenpiteiden toteutuksesta tulisi pyrkiä parantamaan uudistamalla nykyistä kertomusmenettelyä.

1.2. Keinot

1.2.1. Alkoholivalvonnan kehittäminen

Valtionyhtiöiden valvonta ja hallinnollinen päätöksenteko on suoraan kohdistettu eri toimialojen ministeriöille. Valtionyhtiöitä koskevien periaatteiden mukaisesti hallinnollisen yhdenmukaisuuden saavuttamiseksi ehdotetaan, että sosiaali- ja terveysministeriön ja valtiovarainministeriön edustajat osallistuisivat varsinaisina jäseninä alkoholiyhtiön hallintoneuvoston työskentelyyn.

Valvontajärjestelmää ehdotetaan uudistettavaksi myös siten, että kunnallinen pääosin sivuvirkainen alkoholitarkastusjärjestelmä ehdotetaan lakkautettavaksi ja tehtävät siirrettäviksi lääninhallituksille. Lääninhallituksiin tulee tätä toimintaa varten perustaa pääasiassa päätoimisia tarkastajan virkoja tai toimia. Pyrkimyksenä on päästä nykyistä kokonaisvaltaisempaan ja suunnitelmallisempaan alkoholivalvontaan. Kun vastaisuudessaakaan ei ilmeisesti ole edellytyksiä lisätä merkittävästi kuntakohtaisia päävirkoja, tulisi päävirkojen lisäämiseen näin ollen pyrkiä tarkastusalueita laajentamalla. Lisäksi ehdotetaan tarkastustoiminta ulotettavaksi myös niihin kuntiin, joissa on ainoastaan keskioluen vähittäismyyntiä tai anniskelua. Samassa yhteydessä ehdotetaan lisättäväksi lääninhallitusten toimenpidevaltuuksia alkoholijuomien jakelutoiminnassa ilmenneiden epäkohtien ja väärinkäytösten johdosta.

Lisäksi ehdotetaan valvonnan kehittämiseksi itsepalvelun rajoittamista alkoholiyhtiön myymälöissä sekä anniskelupaikoissa, anniskeluoikeuksien myöntämistä tarvittaessa myös määrääjäksi ja anniskelusta vastaavien henkilöiden toimintaedellytysten parantamista. Ehdotukset vaikuttaisivat lähinnä liikkeiden sisäiseen valvontaan.

1.2.2. Alkoholiasioiden seuranta

Alkoholipolitiikan seurannan kehittämiseksi ehdotetaan, että alkoholiyhtiön hallintoneuvoston kertomuksen sijasta annettaisiin eduskunnalle vuosittain valtioneuvoston kertomus alkoholioalojen kehityksestä ja niistä toimenpiteistä, joihin on ryhdytty alkoholista aiheutuvien haittojen ja vaurioiden vähentämiseksi. Sosiaali- ja terveysministeriön tehtävänä olisi valmistella edellä mainittu kertomus.

2. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

2.1. Nykyinen tilanne

2.1.1. Lainsäädäntö

Alkoholilain 1 §:n mukaan alkoholijuoma on yli 2.25 painoprosenttia etyylialkoholia sisältävä, nautittavaksi aiottu juoma. Mietoja alkoholijuomia ovat enintään 17 painoprosenttia etyylialkoholia sisältävät juomat. Keskiolueella tarkoitetaan enemmän kuin 2.25, mutta alle 3.7 painoprosenttia alkoholia sisältävää olutta.

Alkoholilain 2 §:n mukaan alkoholijuomien valmistus, maahantuonti, maastavienti ja myynti (vähittäismyynti, anniskelu ja erityismyynti) ovat eräin laissa säädetyn poikkeuksin alkoholiyhtiön yksinoikeutena. Lain 5 §:n mukaan alkoholiasioita hoidettaessa ja järjestettäessä on pyrittävä siihen, että alkoholista aiheutuvat haitat ja vauriot muodostuvat mahdollisimman vähäisiksi.

Alkoholilain 8 §:n mukaisesti alkoholiyhtiön hallintoneuvostossa on valtioneuvoston kolmeksi vuodeksi kerrallaan valitsemat yhdeksän jäsentä ja kolme varajäsentä. Saman lain 14 §:n nojalla sosiaali- ja terveysministeriön sekä valtiovarainministeriön edustajalla on oikeus seurata asioiden käsittelyä ja ottaa osaa keskusteluun johtokunnassa ja hallintoneuvostossa. Alkoholiyhtiön kertomuksen antamisesta eduskunnalle annetun lain mukaisesti valtioneuvoston toimesta annetaan vuosittain eduskunnalle hallintoneuvoston kertomus alkoholioalojen kehityksestä.

Alkoholijuomien vähittäismyyntiin ja anniskelun harjoittamisen yleisenä edellytyksenä kunnan alueella on alkoholilain mukaan kunnanvaltuuston antama yleissuostumus. Alkoholilain 29 §:n 4 momentin ja 40 §:n 4 momentin mukaan alkoholilain alaisten myyntipaikkojen lukumäärästä ja niiden sijainnista alkoholiyhtiön on kuultava kunnanhallitusta. Alkoholiyhtiön hallintoneuvosto voi antaa toistaiseksi alkoholilain 22 §:n 1 momentin nojalla alkoholijuoman valmistus- ja 43 §:n 1 momentin nojalla anniskeluoikeuden yksityiselle tai yhteisölle, jolla harkitaan olevan siihen tarvittavat edellytykset ja vaa- dittava luotettavuus.

Anniskelua ei saa aloittaa alkoholilain 47 §:n 1 momentin mukaan ennen kello kahtatoista. Olutta saa kuitenkin alkoholiyhtiön hallintoneuvoston määräämin rajoituksin anniskella kello yhdeksästä alkaen. Saman pykälän 2 momentin mukaan erityisten syiden sitä vaatiessa alkoholi-

yhtiö voi poikkeuksellisesti antaa oikeuden aloittaa kaikkien alkoholijuomien anniskelu ennen kello kahtatoista. Alkoholilain 55 §:n nojalla alkoholiyhtiön hallintoneuvosto voi ryhtyä toimenpiteisiin anniskelu-oikeuden haltijaa vastaan, jos anniskelupaikassa ilmenee väärinkäytöksiä taikka jos anniskelu-oikeuden haltijalla ei enää katsota olevan anniskeluun tarvittavia edellytyksiä tai siihen vaadittavaa luotettavuutta.

Alkoholilain 69 §:n nojalla lain noudattamisen ylivälvojana toimii sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö, jonka asiana on muun muassa valvoa, että alkoholiyhtiö ja paikallisella tasolla valvontaan osallistuvat kunnalliset alkoholitarkastajat suorittavat heille kuuluvat tehtävät. Valvontatyöhön osallistuvat omalla toimialallaan lääkintöhallitus, lääninhallitukset, poliisi, rajavartioloaitos ja tullilaitos. Alkoholilain mukaan välitön valvonta kuuluu lähinnä alkoholiyhtiölle ja kunnallisille alkoholitarkastajille.

Alkoholijuomien myynnin ehdotonta monopoliperiaatetta on keskioluen osalta lievennetty. Keskioluen myynti, joka edellyttää asianomaisen kunnanvaltuuston yleissuostumusta, on tehty mahdolliseksi elintarvikeliikkeissä ja kahviloissa. Keskioluesta annetun lain välittömästä valvonnasta huolehtii alkoholiyhtiö kuitenkin niin, että vähittäismyynnin, anniskelun ja mainontakiellon paikallinen valvonta kuuluu lähinnä poliisille ja kunnallisille alkoholitarkastajille. Keskioluesta annettu laki on yleisesti ottaen alkoholilakia lievempi valvonnan osalta.

2.1.2. Käytäntö

Vuoden 1969 alusta voimaan tullut alkoholilainsäädäntö merkitsi huomattavaa alkoholin kokonaiskulutuksen kasvua. Samanaikaisesti alkoholipoliittisten muutosten kanssa tapahtui lisäksi huomattavia yhteiskuntapoliittisia muutoksia, jotka osaltaan ovat vaikuttaneet alkoholin käyttöä lisäävien kulutustottumusten muotoutumiseen.

Kulutus 100-prosenttisenä alkoholina asukasta kohti kasvoi 2,88 litrasta vuodesta 1968 lähtien, joka oli viimeinen vanhan väkijuomalainsäädännön voimassaolovuosi, 6,45 litraan vuoden 1974 loppuun mennessä. Alkoholilain ja keskioluesta annetun lain voimassaoloaikana sanottu kulutus on lisääntynyt 4,21 litrasta (1969) 6,37 litraan (1983). Vuodesta 1975 lähtien kulutus on pysynyt melko tasaisena.

Alkoholijuomien jakeluverkostossa tapahtu-

neet muutokset vuosina 1968—1983 selviävät oheisesta taulukosta.

Vuosi	Alkon vähittäismyyntipaikat	Alkoholilain alaiset anniskelu-oikeudet	Keskioluen	
			vähittäismyynti-oikeudet	anniskelu-oikeudet
1968	132	968	—	—
1969	161	1 101	17 431	2 716
1970	167	1 182	16 736	3 299
1971	173	1 254	15 560	3 409
1972	180	1 329	14 476	3 394
1973	184	1 401	13 550	3 319
1974	188	1 458	12 625	3 189
1975	194	1 482	11 968	3 078
1976	198	1 496	11 199	2 895
1977	204	1 500	10 581	2 790
1978	204	1 510	10 110	2 790
1979	204	1 513	9 639	2 714
1980	204	1 525	9 248	2 655
1981	205	1 561	8 814	2 633
1982	206	1 526 ¹⁾	8 380	2 517
1983	209	1 552 ¹⁾	8 147	2 535

¹⁾ Anniskelu-oikeuksien yhdistämisen vuoksi luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia edeltävän lukusarjan kanssa. Nettolisäys oli vuonna 1982 44 ja vuonna 1983 26 uutta anniskelu-oikeutta.

2.2. Valmisteluvaiheet ja -aineisto

2.2.1. Eduskunnan toivomukset ja lausumat

Eduskunta on useita kertoja tuonut esille alkoholilainsäädännön uudistamisarpeen kiinnittäen huomiota alkoholilainsäädännön eri toimintalueisiin kirjallisten ja suullisten kysymysten muodossa sekä käsitellessään alkoholiyhtiön hallintoneuvoston kertomuksia alkoholiolojen kehityksestä eri vuosina.

Käsitellessään alkoholiyhtiön hallintoneuvoston kertomusta vuodelta 1974 eduskunnan talousvaliokunta lausui mietinnössään muun ohella, että valiokunnan jo aiemminkin edellyttämä parlamentaarinen alkoholikomitea tulisi asettaa pikaisesti. Komitean tehtävänä olisi viitoittaa alkoholipoliittikkamme suuntaviivat ja laatia tarkat toimenpide-esitykset tarvittavia lakiehdotuksia varten. Sen tehtävänä olisi selvittää alkoholin kulutuksen viime vuosien kasvun syitä ja tämän kehityksen aiheuttamia epäkohtia. Lisäksi alkoholiliikkeiden aukioloaikojen supistamisen vaikutukset alkoholin kulutukseen tulisi tutkia.

Lisäksi eduskunta on esimerkiksi käsitellessään alkoholiyhtiön hallintoneuvoston kertomuksia vuosilta 1974 ja 1975 edellyttänyt kunnallisen

alkoholitarkastuksen uudelleen järjestämistä ja voimakasta tehostamista muun ohella lisäämällä huomattavasti päätoimisten alkoholitarkastajien osuutta sekä saattamalla keskiolukunnat tarkastustoiminnan piiriin.

Käsitellessään alkoholiyhtiön kertomusta alkoholiolojen kehityksestä vuonna 1982 eduskunnan talousvaliokunta kiinnitti huomiota siihen, että kertomuksesta puuttuivat alkoholipoliittikan kannalta erittäin keskeiset tiedot esimerkiksi terveydenhuollon ja päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollon toimesta toteutetuista alkoholipoliittisista toimenpiteistä. Talousvaliokunnan käsityksen mukaan myös haittatiedot olivat puutteellisia. Kun näiden asioiden hoito ei kuulu alkoholiyhtiölle, talousvaliokunta katsoi, ettei ole tarkoituksenmukaista vaatia tämäntapaisten tietojen sisällyttämistä nykymuotoiseen kertomukseen ja esitti kertomusmenettelyä uudistettavaksi siten, että nykyisen hallintoneuvoston kertomuksen sijasta valtioneuvosto antaisi vuosittain eduskunnalle alkoholipoliittisen kertomuksen.

2.2.2. Asian valmistelu

Valtioneuvoston 14 päivänä huhtikuuta 1976 asettaman alkoholikomitean tehtävänä oli laatia selvitys alkoholien kulutuksen kasvun syistä sekä kasvun aiheuttamista haitoista ja vaurioista. Komitean tuli toimeksiannon mukaan erityisesti kiinnittää huomiota alkoholin saatavuudessa ja tuotannossa tapahtuneisiin muutoksiin sekä alkoholilainsäädäntöä, keskiolutlainsäädäntö mukaan lukien, toteutettaessa esiin tulleisiin epäkohtiin ja tehdä epäkohtien korjaamiseksi tarvittavat muutosesitykset. Komitea jätti mietintönsä valtioneuvostolle 27 päivänä kesäkuuta 1978 (komiteanmietintö 1978: 33).

Hallitus oli jo aiemmin 13 päivänä toukokuuta 1977 antanut eduskunnalle esityksen keskioluesta annetun lain ja alkoholilain 1 §:n muuttamisesta (hall. es. n:o 85/1977 vp.). Esityksessä ehdotettiin keskioluen alkoholipitoisuuden alentamista, anniskelun rajoittamista sekä valvonnan tehostamista muun muassa laajentamalla alkoholitarkastustoiminta myös keskiolukuntiin. Esitys ei kuitenkaan johtanut ehdotettuihin lainmuutoksiin, vaan eduskunta ilmoitti 15 päivänä helmikuuta 1979 päivätyssä kirjeessään, ettei se ollut ehtinyt käsitellä asiaa loppuun ennen toimikautensa päättymistä.

Sosiaali- ja terveysministeriö pyysi alkoholikomitean mietinnöstä lausunnot eri tahoilta. Lau-

sunnonantajat edustivat muun ohella alkoholipoliittikan kannalta keskeisiä viranomaisia sekä korkeakouluja, tutkimuslaitoksia, välillistä valtionhallintoa, alkoholiyhtiötä, valtionhallinnon apu-toimieliminä toimivia neuvottelukuntia, kunnallisia keskusjärjestöjä, kirkkoa, eduskunnassa edustettuina olevia poliittisia puolueita, raittiusliikettä ja muita kansalaisjärjestöjä, työmarkkinajärjestöjä, maataloustuottajien järjestöjä sekä kaupan ja teollisuuden etujärjestöjä.

Alkoholilainsäädännön kokonaistarkistukseen liittyviä ehdotuksia käsiteltiin lisäksi hallituksen 11 päivänä maaliskuuta 1981 asettamassa alkoholipoliittisessa ministerivaliokunnassa. Sittemmin sosiaali- ja terveysministeriö asetti työryhmän, jonka tehtävänä oli muun muassa valmistella alkoholilainsäädännön tarkistamishdotus. Tehtävää suorittaessaan työryhmän tuli erityisesti ottaa huomioon parlamentaarisen alkoholikomitean tekemät ehdotukset, alkoholilainsäädännön tarkistamista koskevat lausunnot ja niiden pohjalta valmistellut säädösehdotukset. Työryhmä sai työnsä valmiiksi 31 päivänä elokuuta 1982 (työryhmämuistio 1982: 12.1/STM).

Ehdotukset eivät kuitenkaan tällöin johtaneet hallituksen esityksen antamiseen eduskunnalle.

Valtiontilintarkastajat katsoivat kertomukseensa vuodelta 1981, että kunnallisten alkoholitarkastajien organisatorinen asema ja tehtäväpiiri oli syytä selvittää perusteellisesti, eikä uusia päävirkoja tulisi ennen tällaisen selvityksen valmistumista perustaa. Asiaa käsitellyt alkoholitarkastuksen kehittämistoimikunta, joka jätti mietintönsä sosiaali- ja terveysministeriölle kuluvan vuoden alussa (komiteanmietintö 1984:11), ehdotti luovuttavaksi kunnallisista alkoholitarkastajista ja siirryttäväksi lääninhallitusten alaisiin valtion päätoimisiin tarkastajiin sekä tarkastustoiminnan ulottamista myös keskiolukuntiin. Toimikunnan mietinnöstä pyydettiin 23 lausuntoa, joista ainoastaan viidessä vastustettiin itse organisaatiomuutosta. Näissäkin lausunnoissa muilta osin esitettiin samansuuntaisia kehittämistoimenpiteitä, joita myös toimikunta ja muut lausunnonantajat olivat ehdottaneet, kuten kuntaa laajempien tarkastusalueiden muodostamista ja samalla päävirkaisten tarkastajien lisäämistä, lääninhallitusten aseman vahvistamista sekä tarkastustoiminnan yhtenäistämistä ja selkiinntämistä.

3. Esityksen organisatoriset ja hallinnolliset vaikutukset

Epätyydyttävät tulokset alkoholin kulutuksen ja alkoholihaittojen kasvun hillitsemisessä ovat ilmeisesti osaksi myös johtuneet epätarkoituksenmukaisista organisatorisista järjestelyistä. Esityksessä on pidetty lähtökohtana alkoholipolitiikan organisaation kehittämistä niin, että yhteistoiminta eri osapuolten kesken paranee ja osapuolten toiminnat tarkoituksenmukaisella tavalla täydentävät toisiaan.

Ministeriöille viranomaisena kuuluva valvonta ja hallintoneuvostolle osakeyhtiölain nojalla kuuluva valvonta ehdotetaan yhdistettäväksi siten, että sosiaali- ja terveysministeriön ja valtiovarainministeriön edustajat osallistuisivat jäseninä alkoholiyhtiön hallintoneuvoston työskentelyyn.

Lälinhallituksille kuuluu jo nykyisin alkoholilain sekä majoitus- ja ravitsemisliikkeistä annetun asetuksen (502/69) nojalla alkoholijuomien vähittäismyyntiin ja erityisesti anniskeluun liittyviä tehtäviä. Viime vuosina sosiaali- ja terveystoimen aluehallinnon kehittämisen yhteydessä lälinhallituksille on lisäksi siirretty valtion keskuhallinnolta eräitä alkoholitarkastukseen liittyviä tehtäviä.

Kunnallisen alkoholitarkastajan virkoja on tällä hetkellä 345, joista päävirkoja on ainoastaan kuusi. Kunnallisista alkoholitarkastajista ehdotetaan siirryttäväksi lälinhallitusten alaisiin lähinnä päätoimisiin tarkastajiin. Tarkoituksenmukaisimmaksi tarkastajien sijoituspaikaksi on toimintapolitiikan kannalta nähty lälinhallitusten sosiaali- ja terveysosasto. Nykyiset päävirkaiset kunnalliset alkoholitarkastajat nimitettäisiin ilman hakumenettelyä perustettaviin alkoholitarkastajan tai tarkastajan virkoihin. Tarkastajien tehtäviä on tarkoitus kehittää lähinnä yksittäisistä tarkastuskäynneistä kokonaisvaltaisemmaksi valvontatoiminnaksi. Tällöin voitaisiin nykyistä enemmän vaikuttaa alkoholijuomien jakeluverkoston kehittämistä koskeviin ratkaisuihin, harjoittaa ohjaustoimintaa yrittäjien keskuudessa sekä päästä tarkoituksenmukaiseen työnjakoon muiden valvojen kanssa. Nykyistä kokonaisvaltaisemman valvontatoiminnan aikaansaamiseen tähtää myös ehdotus, jonka mukaan lälinhallituksille annettaisiin valtuudet ryhtyä alkoholiyhtiön ohella toimenpiteisiin alkoholijuomien vähittäismyynti- ja anniskelupaikoissa ilmi tulleiden epäkohtien johdosta.

Lälineihin olisi tarkoitus muodostaa kahden tai useamman kunnan käsittäviä tarkastajien toi-

minta-alueita. Tarkastajien lukumäärää ja tarkastusalueita harkittaessa tulisi muun ohella kiinnittää huomiota läinin asukasmäärään ja jakeluverkoston laajuuteen. Samalla tulisi järjestää tarvittaessa mahdollisuus alueiden vaihtoon tarkastajien välillä. Erällä harvaan asutuilla alueilla voisi päätoimisten tarkastajien lisäksi olla sivutoimisia tarkastajia suorittamassa varsinaisia tarkastuskäyntejä. Jotta alkoholitarkastustoiminta mahdollisimman hyvin niveltäisi muuhun valvontaorganisaatioon, olisi tarkastusalueet pyrittävä mahdollisuuksien mukaan sopeuttamaan alkoholiyhtiön paikallisosastojen sekä poliisipiirien aluerajoihin. Organisaatiomuutoksen yhteydessä tarkastustoiminta ehdotetaan ulotettavaksi myös niihin kuntiin, joissa on yksinomaan keskioluen vähittäismyyntiä tai anniskelua. Vuoden 1983 lopussa näitä kuntia oli 106.

Alkoholitarkastuksen kehittämistoimenpiteiden vaikutusten yksityiskohtaisempi selvittäminen erityisesti henkilöstötarpeen osalta on tarkoitus suorittaa erillisessä työryhmässä.

Lisäksi ehdotetaan kuntien lausunnonantooikeutta laajennettavaksi kunnan alkoholiloihin oleellisesti vaikuttavissa alkoholijuomien jakeluverkoston kehittämistä koskevissa asioissa.

Alkoholilolujen kehitystä koskevasta valtioneuvoston kertomuksen valmistelusta sosiaali- ja terveysministeriölle tuleva lisätehtävä on tarkoitus hoitaa ministeriön sisäisin järjestelyin.

4. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Esitys on pyritty laatimaan siten, ettei siitä aiheudu välittömästi lisäkustannuksia.

Alkoholitarkastajien virkojen ja alkoholitarkastuksen kustannusten kehitys vuosina 1977—1983 on ollut seuraava:

Vuosi	Virkoja	Päätoimisia	Valtionosuus	Lisäys (%) edelliseen vuoteen verrattuna
1977	320	6	2 397 000	4,3
1978	322	6	2 651 000	10,6
1979	322	6	2 880 000	8,7
1980	326	6	3 221 000	11,8
1981	330	6	3 414 000	6,0
1982	336	6	3 819 000	11,9
1983	342	6	4 470 000	17,0

Edellä mainitut tiedot ovat vuodesta 1979 lukien ilman Ahvenanmaan maakuntaa, jonka

osalta määrärahat on sanotusta vuodesta lähtien otettu maakunnan vuotuisen tulo- ja menoarvioon ja otettu huomioon verotaloudellisen tasauksen yhteydessä. Alkoholitarkastajien palkkausmenojen osuus on vuosina 1977—1983 ollut keskimäärin 85 prosenttia kokonaiskustannuksista.

Alkoholitarkastuksen uudelleenjärjestämisen yhteydessä perustettavien päävirkojen tai toimien määrä tulee mitoittaa siten, että tarkastajien palkkamenot sekä tarpeelliset toimintamenot voidaan rahoittaa kunnalliseen alkoholitarkastustoimintaan tarvittavia varoja vastaavalla määrärahalta. Lisäksi tulee ottaa huomioon tapahtuva kustannustason nousu. Vuoden 1984 tulo- ja menoarviossa alkoholitarkastajien toiminnasta aiheutuvien kustannusten valtionosuuksiin on varattu

5 368 000 markkaa. Määrärahalta on arvioitu voitavan perustaa lääninhallitukseen arviolta 40 tarkastajan virkaa tai tointa. Kaikkien tarkastajan toiminnasta aiheutuvien kustannusten osalta ei kuitenkaan ole ollut mahdollista suorittaa tarkkaa arviota.

Ehdotettu organisaatiomuutos merkitsee keskiolukuntien saattamista tarkastustoiminnan piiriin. Ensisijaisesti tämä on tarkoitus toteuttaa ilman lisämäärärahoja sopeuttamalla laajennus muodostettaviin tarkastusalueisiin. Sen johdosta, että valtio nykyisin korvaa kunnille lähes täysimääräisesti alkoholitarkastustoiminnasta aiheutuneet kustannukset, valtion ja kuntien välisessä kustannusten jakautumisessa ei tapahtuisi oleellisia muutoksia.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Alkoholilaki

1 §. Alkoholilain 1 §:n mukaan eri alkoholijuomien alkoholipitoisuudet on ilmoitettu painoprosenteina. Alkoholipitoisuudet ilmaistaan tällä hetkellä eri maissa yleensä tilavuusprosentteina. Poikkeuksia tästä pääsäännöstä edustavat Ruotsi, Suomi ja Tanska. Tosin näiden maiden kansallisissa tullitariffeissa on Tulliyhteistyöneuvoston (CCC) suosituksesta otettu käyttöön tilavuusprosentit.

Saadun selvityksen mukaan tilavuusprosenttijärjestelmä antaa painoprosentteja todellisemman kuvan juoman sisältämästä alkoholimäärästä. Kansainvälisen käytännön mukaisesti maassamme on ryhdytty käyttämään tilavuusprosentteja kotimaisten alkoholijuomien etiketeissä.

Edellä olevan johdosta ehdotetaan 1 §:n 1 momenttia muutettavaksi siten, että siirrytään tilavuusprosenttijärjestelmään määriteltäessä alkoholipitoisia aineita. Järjestelmän muutos olisi lähinnä teknisluontoinen toimenpide, joka edistäisi Suomen tilastojen kansainvälistä vertailukelpoisuutta.

Ehdotetun muutoksen johdosta alkoholipitoisen aineen alkoholipitoisuuden alarajaksi tulisi 2,25 painoprosentin sijasta 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia. Samalla ehdotetaan käytännössä

jo noudatettavasta alkoholijuoman alkoholipitoisuuden ylärajasta 60 tilavuusprosentista etyylialkoholia otettavaksi lakiin säännös. Mietojen ja väkevien alkoholijuomien rajana tulisi esityksen mukaan olemaan 17 painoprosentin sijasta 21 tilavuusprosenttia etyylialkoholia. Tilavuusprosentteina ilmaistuna keskioluen alkoholipitoisuuden tulee olla alle 4,7 tilavuusprosenttia.

Lisäksi ehdotetaan, että alkoholilain 1 §:n 2, 3 ja 4 sekä 6 momentti kumottaisiin ja sanottujen momenttien säännökset lisättäisiin 1 §:n 1 momenttiin.

8 §. Viranomaisille valtion osakkeenomistuksen perusteella kuuluva valtionyhtiöiden valvonta ja hallinnollinen päätöksenteko on suoraan kohdistettu eri toimialojen ministeriöille. Hallinnollisesti tarkoituksenmukaista olisi järjestää valvonta niin, että ministeriölle viranomaisena kuuluva valvonta ja hallintoneuvostolle osakeyhtiölain (734/78) nojalla kuuluva valvonta yhdistettäisiin. Tämän vuoksi ehdotetaan 8 §:n 2 momenttiin lisättäväksi säännös, jonka mukaan sosiaali- ja terveysministeriön ja valtiovarainministeriön edustajat osallistuisivat jäseninä hallintoneuvoston työskentelyyn. Mainituille jäsenille ehdotetaan heidän asemansa luonteesta johtuen määrättäväksi kummallekin henkilökohtainen varajäsen.

Samalla ehdotetaan voimassa olevaa 8 §:n 1 momenttia muutettavaksi siten, että hallinto-

neuvoston sekä varsinaisten jäsenten että varajäsenten lukumäärää lisättäisiin kahdella.

11 §. Alkoholiyhtiön johtajiston tehtävänä on määrätä kotimaassa valmistettavan alkoholijuoman ja väkiviinan valmistuskorvauksen määrä tai sen määräytymisperusteet. Hallintoneuvoston tehtävien yhdenmukaistamiseksi ehdotetaan sille siirrettäväksi mainittu tehtävä (6 a kohta).

14 §. Alkoholilain 14 § antaa sosiaali- ja terveysministeriön ja valtiovarainministeriön edustajalle oikeuden olla saapuvilla alkoholiyhtiön johtokunnan kokouksessa ja yhtiökokouksessa sekä ottaa siellä osaa keskusteluun. Kuten edellä 8 §:n kohdalla on mainittu, ehdotetaan sosiaali- ja terveysministeriön ja valtiovarainministeriön edustajat määrättäviksi hallintoneuvoston varsinaisiksi jäseniksi. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että säännös oikeuttaisi heidät aina seuraamaan asiaan käsittelyä johtokunnan kokouksessa ja yhtiökokouksessa ja ottamaan niissä osaa keskusteluun.

15 §. Osakeyhtiölain 4 § edellyttää, että yhtiössä, jonka sidottu oma pääoma on enemmän kuin 2 000 000 markkaa, tulee vähintään yhden yhtiökokouksen valitseman tilintarkastajan olla Keskuskauppakamarin tai kauppakamarin hyväksymä.

Alkoholilain 15 §:n 1 momentissa ei tilintarkastajille ole asetettu kelpoisuusehtoja. Käytännössä toinen valtioneuvoston valitsema ja puheenjohtajaksi määrätty tilintarkastaja on ollut Keskuskauppakamarin hyväksymä. Osakeyhtiölain 4 §:n sisältämän periaatteen mukaisesti ehdotetaan 15 §:n 1 momenttia muutettavaksi niin, että yhden alkoholiyhtiön tilintarkastajan tulee olla Keskuskauppakamarin hyväksymä.

16 §. Kuten edellä yleisperusteluissa kohdassa 1.2.2. on mainittu, ehdotetaan säädettäväksi, että alkoholiyhtiön kertomuksen sijasta valtioneuvosto antaa vuosittain eduskunnalle kertomuksen alkoholiolojen kehityksestä. Tämän vuoksi ehdotetaan 16 § kumottavaksi tarpeettomana.

17 §. Muutettavaksi ehdotetun alkoholilain 8 §:n 2 momentin johdosta ehdotetaan 17 §:stä poistettavaksi sosiaali- ja terveysministeriön ja valtiovarainministeriön edustajien palkkioiden määräämistä koskeva säännös.

22 §. Alkoholilain 22 §:n 1 momentin mukaan oikeus alkoholijuoman tehdasmaiseen valmistamiseen annetaan alkoholiyhtiön hallintoneuvoston harkinnan mukaan toistaiseksi sille, jolla katsotaan olevan siihen tarvittavat edellytykset ja vaadittava luotettavuus. Jotta joidenkin

alkoholijuomien kohdalla olisi mahdollisuus myöntää valmistusoikeus myös määräajaksi, ehdotetaan säännöksestä poistettavaksi maininta, jonka mukaan valmistusoikeus annetaan toistaiseksi.

27 §. Pykälän 2 momentissa säädetään, että sosiaali- ja terveysministeriö voi määräämillään ehdoilla myöntää ulkomaan liikenteessä olevan aluksen haltijalle luvan tuoda maahan ja tullivaraostossa säilyttää aluksen muonavaroiiksi tarkoitettuja alkoholijuomia. Alkoholiyhtiö voi myöntää sosiaali- ja terveysministeriön määräämin ehdoin ja rajoituksin vastaavan oikeuden 27 §:n 3 momentin nojalla laivakauppiaille.

Yhdenmukaisuussyistä ehdotetaan alkoholilain 27 §:n 2 ja 3 momentti yhdistettäväksi siten, että myös laivakauppiaille annettavan luvan myöntäisi sosiaali- ja terveysministeriö määräämnsä ehdoin ja rajoituksin.

Alkoholilaisissa ei ole säännöstä muonitusvarastonhaltijan korvausvastuusta, kun varastossa on ilmennyt vajuusta. Epäkohdan korjaamiseksi ehdotetaan alkoholilain 27 §:ään lisättäväksi uusi 3 momentti, joka koskisi muonitusvarastoissa tapahtuneiden vajuusten korvausvastuuta. Ehdotettu uusi 27 §:n 3 momentti vastaa alkoholilain 25 §:n valmistajan korvausvastuuta koskevaa säännöstä. Ehdotetun säännöksen tavoitteena on väärinkäytösten estäminen ja huolellisen toiminnan edistäminen muonitusvarastoissa. Korvaus suoritettaisiin valtiolle, koska kysymyksessä olisi veroon rinnastettava maksu.

29 §. Alkoholikomitea katsoi, että alkoholijuomien itsepalvelumyyntiä olisi rajoitettava ja totesi muun muassa, että alkoholin erityistavaraluonteen korostamiseksi itsepalveluperiaatteella toimivia alkoholiyhtiön myymälöitä ei tulisi lisätä.

Alkoholiyhtiön omien itsepalvelumyymälöiden perustamiseen liittyy paitsi yritystaloudellisia myös alkoholipoliittisia näkökohtia. Yhteiskunnallisen alkoholikysymyksen kannalta itsepalvelulla on myös kielteisiä vaikutuksia. Tämän vuoksi ehdotetaan 29 §:n 1 momenttia muutettavaksi niin, että itsepalvelumyynti alkoholiyhtiön omista vähittäismyyntipaikoissa olisi sallittua vain erityisistä syistä. Tällöin on kiinnitettävä esimerkiksi huomiota siihen, että myymälän rakenne ja henkilökunnan riittävä määrä antavat valvonnalliset mahdollisuudet itsepalvelumyyntiin.

Lisäksi pykälää ehdotetaan kunnallislain (953/76) johdosta kunnan toimielinten osalta täsmennettäväksi.

32 §. Alkoholilain 32 §:n mukaan vähittäismyyntipaikkojen aukioluojasta on voimassa, mitä

vuonna 1978 kumotussa kauppaliikkeiden ja liiketoimistojen aukiolosta annetussa laissa (605/46) on säädetty. Jotta välttyttäisiin viittaamasta tiettyyn lakiin, ehdotetaan alkoholilain 32 §:n 1 momentin säännöstä muutettavaksi niin, että alkoholiyhtiön vähittäismyymintapaikkojen aukiolosta on voimassa, mitä vähittäiskaupan aukioloajasta on erikseen säädetty.

Lisäksi kirkollisia juhlapäiviä koskevista säännöksistä johtuen ehdotetaan 32 §:n 2 momenttia muutettavaksi siten, että siinä säädettäisiin helluntapäivää edeltävän päivän sijasta helluntain valmistuspäivää edeltävästä.

35 §. Alkoholilain 35 §:n mukaan alkoholijuoman ostaja on velvollinen vähittäismyymintapaikassa vaadittaessa todistamaan henkilöllisyytensä alkoholiyhtiön antamalla henkilötodistuksella tai muulla yhtiön hyväksymällä tavalla. Alkoholiyhtiön antamasta erityisestä henkilöllisyystodistuksesta luovuttiin 1 päivästä tammikuuta 1971.

Ostajan kelpoisuus ostaa alkoholijuomia voidaan parhaiten tarkistaa viranomaisen antamalla todistuksella, josta luotettavasti selviää ostajan henkilöllisyys. Tämän vuoksi 35 §:ää ehdotetaan muutettavaksi niin, että alkoholijuoman ostaja on velvollinen vähittäismyymintapaikassa vaadittaessa todistamaan henkilöllisyytensä mainitunlaisella todistuksella.

37 §. Pykälän 4 momentin mukaan lääninhallituksella on valta sellaisten poikkeuksellisten tilanteiden kuin markkinain, toripäivien, sotilaskuljetusten tai muiden sen kaltaisten syiden vaatiessa enintään kuudeksi päiväksi kerrallaan kokonaan tai osaksi kieltää alkoholijuomien vähittäismyynti kunnassa.

Säännöksen käyttämisen perusteena ovat useimmiten olleet säännöksessä tarkoitetut muut syyt, kuten esimerkiksi kertausharjoitukset ja erilaatuiset vuosittain toistuvat runsaasti yleisöä keräävät nuorten musiikkitapahtumat ja kansanjuhlat. Vain harvoin päätös on perustunut säännöksessä nimenomaan mainittuihin syihin. Näin ollen ehdotetaan 4 momenttia muutettavaksi siten, että ohjeellisten esimerkkien sijasta siinä todettaisiin lääninhallituksen mahdollisuus kieltäen tai rajoitukseen erityisten syiden niin vaatiessa. Erityisiä syitä voisivat esimerkiksi olla edellä mainitunlaiset tapahtumat samoin kuin epäkohtien ilmeneminen vähittäismyymälöissä.

Asian luonteesta johtuen viranomaiset ovat ennakkoon neuvotelleet rajoituksesta alkoholiyhtiön kanssa. Tämän käytännön vahvistamiseksi ehdotetaan 4 momenttiin otettavaksi nimen-

omainen säännös alkoholiyhtiön kuulemisvelvollisuudesta.

38 §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi niin, että sanotun lainkohdan tarkoittama toimikunta olisi ainoastaan sellaisessa kunnassa, jossa on alkoholiyhtiön vähittäismyymintapaikka. Samalla ehdotetaan alkoholitarkastuksen uudelleenjärjestämisen johdosta 1 momenttia muutettavaksi niin, että kunnallisen alkoholitarkastajan korvaksi toimikunnassa sosiaalilautakunnan edustaja. Valvonnallisten näkökohtien johdosta ehdotetaan toimikuntaan nimettäväksi myös poliisin edustaja.

Lisäksi pykälän 1 momentin 4 kohtaa ehdotetaan sanonnallisesti tarkistettavaksi.

39 §. Alkoholikomitean kantaan yhtyen pidetään tärkeänä, että anniskelupaikoissa tehostetaan valvontaa ja rajoitetaan niiden itsepalvelutoimintaa. Jos kuitenkin tehokkaan valvonnan edellytykset ovat olemassa, voidaan anniskelua sallia itsepalvelujärjestelyin. Valvonnan edellytyksiä harkittaessa ja itsepalvelutoimintaa järjestettäessä on kiinnitettävä esimerkiksi huomiota anniskelupaikan kokoon ja rakenteeseen sekä henkilökunnan määrään. Edellä olevan johdosta ehdotetaan 39 §:ään lisättäväksi uusi 3 momentti.

40 §. Pykälän 4 momentin mukaan alkoholiyhtiön on kuultava anniskelupaikkojen lukumäärästä ja niiden sijainnista kunnanhallitusta. Kun anniskeluoikeus on myönnetty, sitä voidaan laajentaa kuulematta enää asianomaista kuntaa. Kunnat ovat kuitenkin enenevässä määrin esittäneet kannanottoja kunnan alkoholioloihin oleellisesti vaikuttavista jakeluverkoston kehittämistoimenpiteistä, kuten anniskeluoikeuksien laajuudesta. Kun lisäksi kunnallinen alkoholitarkastus ehdotetaan lakkautettavaksi, on pidetty tarkoituksenmukaisena laajentaa kuntien lausunnonanto-oikeutta. Edellä olevan johdosta ehdotetaan 4 momenttia muutettavaksi niin, että alkoholiyhtiön olisi kuultava kunnanhallitusta myös anniskeluoikeuksien laajuudesta.

41 §. Pykälään ehdotetaan tehtäväksi kielellisiä tarkistuksia.

43 §. Väkijuomista annetun lain 39 §:n mukaan anniskeluoikeudet myönnettiin määräajaksi, enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Alkoholilain 43 §:n mukaan anniskeluoikeudet myönnetään toistaiseksi. Saatujen kokemusten mukaan anniskeluoikeuksien peruuttaminen korvauksetta rike tapauksissa ei ole riittävä keino ohjata alkoholipoliittisin perustein anniskelutoimintaa. Tämän vuoksi ehdotetaan 43 §:n 1 mo-

menttia muutettavaksi niin, että anniskeluoi-
ket voitaisiin myöntää myös määräajaksi, enin-
tään viideksi vuodeksi.

44 §. Majoitus- ja ravitsemisliikkeistä annetun
asetuksen 25 §:n 3 momentin mukaan lääninhal-
litus hankkii ehdotetusta vastaavasta hoitajasta
sekä poliisipiirin päällikön että alkoholiyhtiön
lausunnot. Yhdenmukaisuuden vuoksi ehdote-
taan vastaavaa hoitajaa koskevaan alkoholilain
44 §:ään lisättäväksi maininta poliisipiirin päälli-
kön kuulemisesta.

47 §. Kaikkia alkoholijuomia saa 47 §:n
1 momentin mukaan anniskella kello kahdesta-
toista lähtien. Olutta voidaan kuitenkin anniskel-
la kello yhdeksästä alkaen alkoholiyhtiön mah-
dollisesti määräämin rajoituksin. Pykälän 2 mo-
mentin mukaan alkoholiyhtiö voi poikkeukselli-
sesti antaa oikeuden kaikkien alkoholijuomien
anniskeluun ennen kello kahtatoista.

Yleisen käytännön mukaisesti varsinainen lou-
nasaika rajoittuu kello yhdentoista ja neljännentoista
välille. Erityisesti elinkeinon taholla on pidetty
tärkeänä, että esimerkiksi suurten kokousten lou-
nastilaisuuksia järjestettäessä olisi mahdollisuus
alkoholijuomien anniskeluun. Nykyisin joudutaan
kyseessä olevissa tapauksissa pyytämään
poikkeuslupa alkoholiyhtiöltä.

Edellä olevan johdosta ehdotetaan 47 §:n
1 momenttia muutettavaksi siten, että alkoholi-
juomien anniskelu voitaisiin aloittaa kello yhdes-
tatoista lähtien. Muutosehdotuksen johdosta eh-
dotetaan tarkistettavaksi pykälän 2 momenttia.

49 §. Alkoholilain 49 §:n 2 momentin 3 koh-
taa ehdotetaan muutettavaksi niin, että hotelliin
olisi velaksianniskelun osalta rinnastettava myös
motelli. Samalla pykälän 3 momentista ehdote-
taan poistettavaksi tarpeettomana viittaus majoit-
us- ja ravitsemisliikkeistä annettuun asetukseen.

Lisäksi 3 momenttia ehdotetaan tarkistettavak-
si siten, että siitä selvästi ilmenisi, että asiakkaalle
on pyydettyä aina annettava lasku tai muu
tosite.

53 §. Ravintolat ovat pyrkinet usein ensim-
mäiseen luokkaan vain saadakseen tanssiluvan.
Alkoholikulutuksen minimoimistavoitteen kan-
nalta ei ole välttämätöntä asettaa anniskelupaik-
koja muodollisin perustein eriarvoiseen asemaan
tanssitilaisuuksien järjestämisluvan suhteen. Lu-
van myöntämistä harkittaessa on ensisijaisesti
otettava huomioon alkoholipoliittiset näkökoh-
dat. Näin ollen ehdotetaan 53 §:ää muutettavak-
si niin, että tanssia sekä sirkus-, varietee-, tanssi-
ja muita sen kaltaisia esityksiä saadaan anniskelu-
paikan yhteydessä järjestää ainoastaan erityisen

poliisipiirin päällikön myöntämän luvan perus-
teella, mikäli tämä on paikalliset olosuhteet huo-
mioon ottaen tarkoituksenmukaista. Voimassa
olevan lain mukaan lääninhallitus myöntää edel-
lä mainitut luvat.

54 §. Vastaavalla hoitajalla ja erityisesti hänen
sijaisellaan ei käytännössä aina ole ollut tosiasial-
lisia mahdollisuuksia anniskelun valvontaan, mi-
kä on osaltaan lisännyt anniskelusta aiheutuvia
epäkohtia. Valvonnan tehostamiseksi ehdotetaan
54 §:ään lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka
mukaan vastaava hoitaja ja hänen poissa ollessaan
sijainen tulee riittävässä määrin vapauttaa muista
tehtävistä anniskelun valvontaan.

55 §. Kunnallinen alkoholitarkastus ehdote-
taan lakkautettavaksi ja tehtävä siirrettäväksi läänin-
hallituksille. Tämän vuoksi on pidettävä tar-
koituksenmukaisena, että alkoholiyhtiön ohella
lääninhallituksille johtavina ja valvovina valtion
aluehallinnon viranomaisina, jotka muun ohessa
myöntävät luvan majoitus- ja ravitsemisliikkeiden
harjoittamiseen, annetaan alkoholilainsäädännön
nojjalla tarpeelliset valtuudet puuttua alkoholi-
juomien anniskelupaikoissa mahdollisesti esiinty-
viin epäkohtiin. Edellä olevan johdosta ehdote-
taan 55 §:n 2 momenttiin tehtäväksi tätä koskeva
muutos, jolloin momentista samalla poistettaisiin
tarpeettomana viittaus siihen, mitä majoitus- ja
ravitsemisliikkeistä on säädetty. Lisäksi ehdote-
taan sekä 1 momenttiin että 2 momenttiin otet-
tavaksi säännökset kuulemisvelvollisuudesta.

55 a §. Alkoholiyhtiö ei ole voinut periä alko-
holilain perusteella anniskelluista alkoholijuomista
veloitettua ylihintaa takaisin anniskeluoi-
keten haltijalta, koska asiasta ei ole alkoholilaissa
säännöstä. Alkoholilain alaisten anniskelupaikko-
jen osalta on kuitenkin otettu anniskelusopimuk-
seen ehto, jonka mukaan ravintoloitsija on vel-
vollinen suorittamaan alkoholijuomista veloitta-
mansa ylihinnan alkoholiyhtiölle.

Edellä olevan johdosta ehdotetaan alkoholila-
kiin lisättäväksi uusi 55 a §, joka mahdollistaisi
anniskelluista alkoholijuomista veloitetun ylihin-
nan perimisen valtiolle.

56 §. Pykälän 2 momentin mukaan poliisipi-
irin päälliköllä on valta järjestyksen ylläpidon niin
vaatiessa keskeyttää anniskelu anniskelupaikassa
enintään kuudeksi tunniksi. Käytännössä sään-
nöksen soveltaminen on osoittautunut epätarkoi-
tustenmukaiseksi ja vaikeasti valvottavaksi. Tä-
män vuoksi ehdotetaan 2 momenttia muutetta-
vaksi niin, että anniskelu voitaisiin säännöksen
tarkoittamissa tapauksissa tilapäisesti keskeyttää
enintään anniskeluaajan päättymiseen saakka.

57 §. Nykyään on vakiintunut käyttöön käsite sairaanhoitolaitos, jota muun muassa lääkintöhallituksesta annettu asetus (130/70) käyttää. Tämän vuoksi ehdotetaan 57 §:n 1 momentissa käytetty sairaala nimike korvattavaksi sairaanhoitolaitoksella.

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan yleisenä järjeistämisen- ja kehittämistoimenpiteenä muun ohessa terveydenhuollon alalla toimivan yksityisen tutkimuslaitoksen perustamisluvan myöntäminen siirtyi 1 päivänä tammikuuta 1977 voimaan tulleella lainmuutoksella (753/76) lääkintöhallitukselta lääninhallituksille. Tämän vuoksi alkoholilain 57 §:n 1 momenttia ehdotetaan myös tältä osin täsmennettäväksi.

58 §. Alkoholilain 58 §:n mukaan laivakauppiaille ei ole oikeutta myydä alkoholijuomia toisille laivakauppiaille. Laivakauppioiden keskinäisen kilpailukykyyn tehostamiseksi ja palvelujen parantamiseksi tulisi laivakauppiaille olla mahdollisuus keskinäiseen alkoholijuomien kauppaan ja siirtoihin tullin valvonnan alaisesta muonitusvarastosta toiseen varastoon. Tämä tekisi laivakauppioiden keskinäisen yhteistoiminnan nykyistä joustavammaksi ja tarkoituksenmukaisemmaksi sekä mahdollistaisi liiketaloudellisesti edulliset yhteisöt. Näin ollen ehdotetaan, että laivakauppiaille annettaisiin oikeus myydä alkoholilainsäädännön nojalla hankkimaansa alkoholijuomaa ulkomaan liikenteessä olevien alusten lisäksi myös toiselle laivakauppiaille.

Nykyisten säännösten mukaan ei ole pidettävä täysin riidattomana, että laivakauppiaille on oikeus myydä suoraan alukselle tapahtuvan myynnin lisäksi alkoholijuomia myös aluksen haltijan muonitusvarastoon sieltä edelleen aluksen haltijan omien alusten muonitukseen käytettäväksi. Tämän vuoksi ehdotetaan lakiin otettavaksi nykyisen käytännön vahvistava säännös siitä, että laivakauppias voi myydä alkoholijuomia myös aluksen haltijalle eikä yksinomaan alukselle.

66 §. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi edellä 57 §:n kohdalla mainitut muutosehdotukset.

69 §. Sen johdosta, että kunnallinen alkoholitarkastusjärjestelmä ehdotetaan lakkautettavaksi ja tehtävät siirrettäviksi lääninhallituksiin, pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, että sosiaali- ja terveysministeriön suorittama valvonta kunnallisten alkoholitarkastajien sijasta kohdistuisi lääninhallituksiin.

69 a §. Eduskunnalle annetaan vuosittain alkoholiyhtiön kertomus alkoholilojen kehityksestä. Alkoholipolitiikan seurannan kehittämiseksi

ehdotetaan, että alkoholiyhtiön hallintoneuvoston kertomuksen sijasta annettaisiin eduskunnalle vuosittain valtioneuvoston kertomus alkoholilojen kehityksestä.

Alkoholilakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 69 a §, jossa säädettäisiin, että kertomuksen valmistelun tulee tapahtua sosiaali- ja terveysministeriön toimesta. Lisäksi pykälään ehdotetaan otettavaksi säännös, josta ilmenisi, että valtioneuvoston kertomuksen antamisesta eduskunnalle säädetään erikseen.

70 §. Kesäkuun 7 päivänä 1978 annetulla lailla (432/78) lisättiin alkoholilain 59 §:ään uusi 2 momentti, jonka mukaan alkoholijuomien anniskelu sallittiin suomalaisessa Suomen ja ulkomaiden välillä liikennöivässä junassa myöhemmin annettavan asetuksen asettamissa puitteissa. Tämän vuoksi ehdotetaan 70 §:n 2 momentin valvontasäännökseen tehtäväksi asianmukainen lisäys.

Alkoholijuomia sisältävien muonitusvarastojen valvonnassa voidaan nykyisin osoittaa erältä osin päällekkäisyyttä sosiaali- ja terveysministeriön, tullin ja alkoholiyhtiön kesken. Kun tulliviranomaiset käytännössä lähes yksinomaan hoitavat valvonnan kaikkien muonitusvarastojen osalta sosiaali- ja terveysministeriön ja alkoholiyhtiön toimesta tapahtuvan valvonnan ollessa lähinnä muodollista, tulisi valvonta keskittää tulliviranomaisten tehtäväksi. Tämän vuoksi ehdotetaan 70 §:n 2 momentista poistettavaksi maininta sosiaali- ja terveysministeriön velvollisuudesta huolehtia nykyisessä 27 §:n 2 momentissa tarkoitettua maahantuonnin välittömästä valvonnasta ja 3 momentista maininta alkoholiyhtiön velvollisuudesta huolehtia välittömästä valvonnasta laivakauppioiden osalta.

71 §. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi edellä 57 §:ssä ehdotetun mukaisesti.

72 §. Alkoholitarkastuksen uudelleenjärjestämisehdotuksen mukaisesti sanottuun järjestelmään kuuluvat tehtävät siirrettäisiin lääninhallituksiin. Tämän johdosta ehdotetaan pykälää muutettavaksi niin, että alkoholiyhtiön hallintoneuvoston antamat alkoholijuomien vähittäismyyntiä, anniskelua ja mainontaa koskevat yleiset ohjeet toimitettaisiin tiedoksi lääninhallituksille.

73 §. Alkoholilaissa väkijuomalain edellyttämä kunnallinen tarkastusjärjestelmä säilyi periaatteessa entisellään. Tosin kunnissa, joissa kunnallisen yleissuostumuksen perusteella saa harjoittaa ainoastaan keskioluen vähittäismyyntiä ja anniskelua, ei ole kunnallista alkoholitarkastajaa.

Alkoholijuomien jakelun paikallinen valvonta ehdotetaan kunnallisen alkoholitarkastuksen osalta siirrettäväksi lääninhallituksille, jolloin vapauduttaisiin nykyisestä sivutoimisten kunnallisten alkoholitarkastajien käyttämisestä.

Edellä olevan perusteella ehdotetaan 73 §:ää muutettavaksi niin, että alkoholilain ja sen nojalla annettujen säännösten, määräysten sekä asetettujen ehtojen noudattamista läänin alueella valvoo lääninhallitus, johon näitä tehtäviä varten tulee perustaa yksi tai useampia alkoholitarkastajan taikka tarkastajan virkoja tai toimia.

74 §. Kunnallisen alkoholitarkastusjärjestelmän lakkauttamisehdotuksen vuoksi pykälä ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana.

75 §. Kunnallisen alkoholitarkastusjärjestelmän lakkauttamisehdotuksen vuoksi 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että sosiaali- ja terveysministeriö antaa yleiset ohjeet 73 §:ssä säädetyn valvonnan suorittamisesta. Samalla 2 ja 3 momentti ehdotetaan tarpeettomina kumottaviksi.

77 §. Kunnallisen alkoholitarkastusjärjestelmän lakkauttamisehdotuksen vuoksi 77 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että maininnat kunnallisesta alkoholitarkastajasta poistetaan. Lääninhallituksen asianomaisilla viran- ja toimenhaltijoilla on jo voimassa olevan 77 §:n (714/76) nojalla oikeus tarkastaa muun muassa alkoholijuomien vähittäismyynti- ja annikelupaikkoja. Lisäksi 77 §:n 1 momenttia ehdotetaan tullilaitoksen osalta täsmennettäväksi.

80 §. Sen johdosta, että kunnallinen alkoholitarkastusjärjestelmä ehdotetaan lakkautettavaksi ja tehtävät siirrettäväksi lääninhallitukseen, 80 §:ää ehdotetaan muutettavaksi niin, että säännös kunnallisen alkoholitarkastajan oikeudesta saada viranomaisilta virka-apua sekä tarpeellisia tietoja ja lausuntoja poistetaan ja tilalle lisätään säännös lääninhallituksen asianomaiselle viran- ja toimenhaltijalle kuuluvista vastaavista oikeuksista.

85 §. Luvattomasta välittämisestä myös siinä tapauksessa, että se tapahtuu ilman palkkiota, rangaistaan 85 §:n mukaan enintään kaksi vuotta vankeutta. Tämä johtaa siihen, että asia on tavanomaisessa järjestyksessä saatettava tuomioistuimessa käsiteltäväksi. Poliisin taholta eri yhteyksissä esitetyn kannan mukaan tällaiset vähäisinä pidettävät lainrikkomukset, joista pääsääntöisesti seuraa vähäinen sakkorangaistus, tulisi voida käsitellä rangaistusmääräysasioina. Se on kuitenkin mahdollista vain sellaisten rikosten

osalta, joissa rangaistusmaksimi on kuusi kuukautta vankeutta.

Edellä olevan johdosta ehdotetaan 85 §:ään lisättäväksi uusi 3 momentti, jonka mukaan ilman palkkiota tapahtuvasta alkoholipitoisen aineen (alkoholijuoma tai väkiviina) välittämisestä henkilölle, jolle 34 §:n mukaan ei saa alkoholijuomaa myydä, tuomittaisiin sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi. Samalla ehdotetaan pykälän 1 momenttia muutosehdotuksen johdosta täsmennettäväksi.

98 ja 98 a §:t. Kunnallisen alkoholitarkastusjärjestelmän lakkauttamisehdotuksen vuoksi ehdotetaan pykälät kumottaviksi tarpeettomina.

100 §. Säännöksen mukaan poliisipiirin päälliköllä on oikeus hakemuksesta sallia muussa kuin 99 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa yleisessä huoneistossa järjestettävässä perhejuhlassa tai muussa siihen verrattavassa suljetussa tilaisuudessa alkoholijuomien säilyttäminen ja nauttiminen. Edellytyksenä on, ettei ole syytä varoa alkoholijuomien väärinkäyttöä. Säännös on poikkeussäännöksenä ahtaasti tulkittava. Lupien myöntämiskäytäntö ja yksittäisissä tapauksissa valitusasteiden kannat eri puolilla maata ovat huomattavasti vaihdelleet sen suhteen, mitä on pidettävä perhejuhlan tai vastaavana.

Pykälän selkiyttämiseksi ehdotetaan siitä poistettavaksi maininta perhejuhlasta tai siihen verrattavasta tilaisuudesta. Samalla pykälään ehdotetaan lisättäväksi maininta poliisipiirin päällikön oikeudesta asettaa tarpeelliset ehdot ja rajoitukset lupaa myönnettäväksi.

102 §. Nykyisen 102 §:n mukaan valtiolle menetetyksi tuomittu alkoholijuoma tai väkiviina luovutetaan alkoholiyhtiölle, joka maksaa siitä hallintoneuvoston määräämän hinnan. Sama koskee muulla tavoin, esimerkiksi löytötaveralain tai tullilain nojalla valtiolle joutunutta sekä ulosmitattua alkoholijuomaa tai väkiviinaa.

Menetetyksi tuomittu alkoholijuoma luovutetaan alkoholiyhtiölle käytännössä vain, jos se on avaamattomassa pullossa. Muissa tapauksissa juoma hävitetään alkoholilain 96 §:n nojalla.

Yhtiö maksaa sille luovutetuista juomista vain vähäisen hinnan, enimmillään neljä markkaa pullolta, koska niillä on yhtiölle vain vähäinen käyttöarvo etikan raaka-aineena. Juomista saatujen varojen edelleen tilittämisestä aiheutuu täytäntöönpanoviranomaisille kustannuksia, jotka ylittävät varojen määrän. Tämän vuoksi ehdotetaan, että vastaisuudessa menetetyksi tuomittu ja valtiolle luovutunutta alkoholijuomaa tai väkiviina luovutettaisiin alkoholiyhtiölle korvauk-

setta, jolloin tilitysjärjestelmää voitaisiin yksinkertaistaa. Sen sijaan ulosmitatuista aineista alkoholiyhtiö maksaisi, kuten tähänkin asti, niiden vähittäismyyntihinnan.

106 §. Kunnallisen alkoholitarkastuksen lakkauttamis- ja sen tehtävien lääninhallitukseen siirtämisehdotuksen samoin kuin lääninhallitukselle 55 §:n 2 momentissa ehdotettujen toimenpitevaluuksien johdosta on syytä tehdä vastaavat muutokset ja lisäykset valitusoikeutta koskevaan 2 momenttiin.

1.2. Laki keskioluesta

1 §. Keskioluesta annetun lain 1 §:n mukaan keskioluen alkoholipitoisuudet on ilmoitettu painoprosentteina. Kohdassa 1.1. esitettyihin alkoholilain 1 §:n muutosehdotuksen perusteluihin viitaten ehdotetaan pykälässä keskioluen alkoholipitoisuus ilmoitettavaksi tilavuusprosentteina.

11 §. Alkoholilain 27 §:n muutosehdotuksen johdosta ehdotetaan 11 §:ään tehtäväksi vajauksesta johtuvaa korvausvelvollisuutta koskeva lisäys.

16 §. Pykälän 2 momentti ehdotetaan kumotavaksi tarpeettomana, koska siihen sisältyvästä ilmoitusvelvollisuudesta säädetään nykyisin myös keskioluesta annetun asetuksen (645/68) 7 §:ssä. Vastaavanlaatuiset säännökset on pääasiassa sisällytetty alkoholijuomista annettuun asetukseen (644/68) ja keskioluesta annettuun asetukseen.

19 §. Keskioluesta annetusta laista puuttuu säännös siitä, että alkoholiyhtiö voi rajoittaa keskioluen myyntiaikaa. Lain 19 §:n nojalla keskiolutta saa myydä sinä aikana, jona vähittäismyyntipaikka pidetään avoinna yleisölle. Nykyään voimassa oleva myyntiajan rajoitus perustuu alkoholiyhtiön ja Kaupan Keskusvaliokunnan yhteisesti sovittuun suositukseen. Edellä olevan johdosta pykälää ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että alkoholiyhtiön hallintoneuvostolle annetaan mahdollisuus rajoittaa myyntiaikaa.

20 §. Keskioluesta annetussa laissa ei ole kieltoa myydä keskiolutta velaksi. Alkoholiyhtiön hallintoneuvosto on kuitenkin kieltänyt keskioluen velaksimyyntin. Alkoholilain säännöstä vastaavasti olisi tarkoituksenmukaista ottaa keskioluesta annettuun lakiin velaksimyyntiä koskeva kieltö. Maksuliikenteen nopean kehittymisen vuoksi tulisi alkoholiyhtiölle kuitenkin varata mahdollisuus antaa velaksimyyntistä poikkeusmääräyksiä. Lain 20 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi edellä sanotun sisältöinen 3 momentti.

20 a §. Alkoholiyhtiö ei ole voinut periä keskioluesta annetun lain nojalla vähittäismyyntipaikoissa veloitettua ylihintaa takaisin vähittäismyyntiluvan haltijalta, koska asiasta ei ole säännöstä keskioluesta annetussa laissa. Myöskään keskioluen vähittäismyyntilupiin ei sisälly ylihinnoittelua koskevaa ehtoa. Ylihinnoittelutapauksissa alkoholiyhtiö on antanut luvanhaltijalle huomautuksen tai varoituksen. Edellä olevan johdosta ehdotetaan keskioluesta annettuun lakiin lisättäväksi uusi 20 a §, joka mahdollistaisi ylihinnan perimisen valtiolle.

22 §. Kunnallinen alkoholitarkastus ehdotetaan lakkautettavaksi ja tehtävät siirrettäviksi lääninhallituksille. Tämän vuoksi on pidettävä tarkoituksenmukaisena, että lääninhallituksille johdattavana ja valvovina valtion aluehallintoviranomaisina, jotka muun ohessa myöntävät luvat majointus- ja ravitsemisliikkeiden harjoittamiseen, annetaan myös keskioluesta annetun lain nojalla tarpeelliset valtuudet puuttua keskioluen vähittäismyyntipaikoissa mahdollisesti esiintyviin epäkohtiin. Tämän vuoksi ehdotetaan 22 §:ään lisättäväksi uusi 3 momentti. Samalla ehdotetaan sekä 1 momenttiin että uuteen 3 momenttiin otettavaksi säännökset kuulemisvelvollisuudesta.

28 §. Keskioluesta annetun lain nojalla anniskeluluvat on myönnetty toistaiseksi. Saatujen kokemusten mukaan keskioluen anniskelulupien peruuttaminen korvauksesta ei ole riittävä keino ohjata alkoholipoliittisin perustein anniskelutoimintaa. Tämän vuoksi ehdotetaan 28 §:n 1 momenttia muutettavaksi siten, että anniskelulupa voitaisiin myöntää myös määräajaksi, enintään viideksi vuodeksi.

Samalla ehdotetaan lisättäväksi pykälän 3 momentiksi viittaussäännös alkoholilain 43 §:n 3 momenttiin, jossa kielletään anniskeluoikeuksien myöntäminen muun muassa alkoholijuomien valmistajalle.

32 §. Säännöksen nojalla keskiolutta on lupa anniskella sinä aikana, kun ravitsemisliike pidetään avoinna yleisölle. Alkoholipoliittisista syistä ehdotetaan säännöstä muutettavaksi niin, että alkoholiyhtiöllä olisi mahdollisuus rajoittaa anniskeluaikaa ravitsemisliikkeissä. Tarvittaessa alkoholiyhtiö voi antaa määräyksiä anniskelujasta myös muiden anniskeluoikeuden saaneiden paikkojen kuin ravitsemisliikkeiden osalta.

32 a §. Alkoholiyhtiö ei ole voinut periä keskioluesta annetun lain nojalla keskioluen anniskelulupaikoissa veloitettua ylihintaa takaisin anniskeluluvan haltijalta, koska asiasta ei ole säännöstä keskioluesta annetussa laissa. Myöskään keski-

oluen anniskelulupiin ei sisälly ylihinnoittelua koskevaa ehtoa. Ylihinnoittelutapauksissa alkoholiyhtiö on antanut luvanhaltijalle huomautuksen tai varoituksen. Edellä olevan johdosta ehdotetaan lakiin otettavaksi uusi 32 a §, joka mahdollistaisi ylihinnan perimisen valtiolle.

32 b §. Alkoholin kulutuksen minimoimistavoitteen kannalta ei ole välttämätöntä asettaa anniskelupaikkoja eriarvoiseen asemaan tanssi- ja sen kaltaisten tilaisuuksien järjestämisluvan suhteen. Luvan myöntämistä harkittaessa on ensisijaisesti otettava huomioon alkoholipoliittiset näkökohdat. Edellä olevan johdosta ehdotetaan lakiin lisättäväksi uusi 32 b §, jonka mukaan tanssia sekä sirkus-, varietee-, tanssi- ja muita sen kaltaisia esityksiä saadaan keskioluen anniskelupaikan yhteydessä järjestää poliisipiirin päällikön myöntämän luvan perusteella, mikäli tämä paikalliset olosuhteet huomioon ottaen on tarkoituksenmukaista.

32 c §. Keskioluesta annetusta laista puuttuvat alkoholilain 99 §:n alkoholijuomien nauttimiskielloa koskevat säännökset, eikä keskioluesta annetussa laissa myöskään viitata mainittuihin alkoholilain säännöksiin. Näin ollen henkilöä, joka nauttii yleisellä paikalla keskiolutta, ei voida alkoholilain eikä keskioluesta annetun lain nojalla asettaa syytteeseen teosta. Tämän vuoksi ehdotetaan lakiin otettavaksi uusi 32 c §, jossa viitattaisiin alkoholilain 99 §:n säännöksiin.

32 d §. Keskioluesta annetussa laissa ei ole säännöstä alkoholijuomien nauttimisesta ja säilyttämisestä suljetussa tilaisuudessa. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 32 d §, jossa viitataan alkoholilain asianomaiseen 100 §:ään.

34 §. Pykälää ehdotetaan tarkistettavaksi 22 §:n kohdalla keskioluen vähittäismyyntipaikkojen osalta tehdyn muutosehdotuksen johdosta.

37 §. Keskioluesta annetun lain 37 §:n mukaan kunnallisen alkoholitarkastajan virkaa ei kuulu perustaa kuntaan, jossa myydään ainoastaan keskiolutta.

Alkoholitarkastusjärjestelmän uudistamishdotuksen johdosta ehdotetaan 37 §:ää muutettavaksi niin, että kunnallinen alkoholitarkastaja valvontaviranomaisena korvataan lääninhallituksella. Samalla alkoholitarkastustoiminta ulotettaisiin myös niihin kuntiin, joissa myydään yksinomaan keskiolutta.

38 ja 39 §:t. Alkoholitarkastusjärjestelmän uudistamishdotuksen johdosta ehdotetaan 38 §:n 1 momenttia sekä 39 §:n 2 ja 4 momenttia muutettaviksi niin, että kunnallisen alkoholitar-

kastajan suorittama valvonta siirrettäisiin lääninhallitukselle.

43 §. Keskioluesta annetusta laista puuttuu alkoholilain 101 §:ää vastaava säännös, jossa määrätään menettelystä niiden alkoholijuomien suhteen, joita on nautittu alkoholilain 99 §:n 1 momentin vastaisesti. Lain 43 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että siinä viitataan myös alkoholilain 101 §:ään.

1.3. Raittiustyölaki

4 §. Raittiustyölain (828/82) 4 §:n 1 momentin mukaan kunnan raittiuselätkunnan on huolehdittava raittiuden edistämisestä sekä alkoholilojen ja alkoholilain valvonnan seuraamisesta. Nyt esillä olevassa lakiesityksessä ehdotetaan kunnallisen alkoholitarkastuksen lakkauttamista ja sille kuuluvien tehtävien siirtämistä lääninhallituksille. Koska ei ole mahdollista, että kunnan raittiuselätkunta suorittaa lääninhallituksille kuuluvan alkoholivalvonnan seuraamista, ehdotetaan 4 §:n 1 momenttia muutettavaksi niin, että raittiuselätkunnan tehtäviin edelleen tältä osin kuuluisi alkoholilojen seuraaminen.

1.4. Laki alkoholilojen kehitystä koskevan kertomuksen antamisesta eduskunnalle

Alkoholilain mukaan alkoholiyhtiön hallintoneuvosto antaa vuosittain valtioneuvostolle kertomuksen alkoholilojen kehityksestä sekä niistä toimenpiteistä, joihin on ryhdytty alkoholista aiheutuvien haittojen ja vaurioiden minimoimiseksi kulloinkin kysymyksessä olevana vuonna. Laissa alkoholiyhtiön kertomuksen antamisesta eduskunnalle olevan säännöksen perusteella valtioneuvosto antaa mainitun kertomuksen eduskunnalle.

Alkoholipolitiikan seurannan kehittämiseksi ehdotetaan, että alkoholiyhtiön hallintoneuvoston kertomuksen sijasta annettaisiin eduskunnalle vuosittain valtioneuvoston kertomus alkoholilojen kehityksestä ja niistä toimenpiteistä, joihin on ryhdytty alkoholista aiheutuvien haittojen ja vaurioiden vähentämiseksi. Kertomukseen sisältyisivät muun ohella tiedot alkoholipoliittisista toimenpiteistä terveydenhuollossa ja päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjien huollossa sekä nykyisessä hallintoneuvoston kertomuksessa olevat asiat.

Edellä olevan johdosta ehdotetaan, että laki alkoholiyhtiön kertomuksen antamisesta eduskunnalle (460/68) kumottaisiin ja sen tilalle säädettäisiin laki alkoholiolojen kehitystä koskevan kertomuksen antamisesta eduskunnalle.

2. Voimaantulo

Esityksen sisältämät neljä lakia on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1986 alusta.

Alkoholilain 73 §:n muutosehdotus merkitsee alkoholitarkastajan kunnallisten pää- ja sivuvirkojen lakkauttamista. Tämän vuoksi ehdotetaan säädettäväksi, että päätoimiset alkoholitarkastajat voitaisiin nimittää ilman hakumenettelyä sanotun lainkohdan tarkoittamiin lääninhallitusten alkoholitarkastajan tai tarkastajan virkoihin. Kunnan palveluksesta valtion palvelukseen siir-

rettävän henkilöstön aseman järjestämisestä on tarkoitus säätää asetuksella.

Lisäksi ehdotetaan, että alkoholiyhtiön alkoholilain 27 §:n 3 momentin ja keskioluesta annetun lain 11 §:n nojalla laivakauppiaille myöntämä suostumus jäisi voimaan toistaiseksi.

3. Säättämisyjärjestys

Hallituksen käsityksen mukaan tulisi laki alkoholiolojen kehitystä koskevan kertomuksen antamisesta eduskunnalle säätää valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä säädetyssä järjestyksessä, koska mainittu laki merkitsisi eduskunnan tehtävien sisällön muuttumista ja samalla tehtävien laajenemista alkoholiolojen seurannassa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

alkoholilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 26 päivänä heinäkuuta 1968 annetun alkoholilain (459/68) 1 §:n 2, 3, 4 ja 6 momentti, 16, 74, 98 ja 98 a §,

sellaisina kuin niistä ovat 74 ja 98 a § 18 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa laissa (586/75) sekä 98 § osittain muutettuna 27 päivänä elokuuta 1976 ja 19 päivänä marraskuuta 1982 annetuilla laeilla (714/76 ja 829/82),

muutetaan 1 §:n 1 momentti, 8 §:n 1 ja 2 momentti, 14 §, 15 §:n 1 momentti, 17 §, 22 §:n 1 momentti, 27 §:n 2 ja 3 momentti, 29 §:n 1 ja 4 momentti, 32 ja 35 §, 37 §:n 4 momentti, 38 §:n 1 momentin johdantokappale sekä 4 kohta, 40 §:n 4 momentti, 41 §, 43 §:n 1 momentti, 44 §, 47 §:n 1 ja 2 momentti, 49 §:n 2 momentin 3 kohta sekä 3 momentti, 53 ja 55 §, 56 §:n 2 momentti, 57 §:n 1 momentti, 58 §, 66 §:n 1 momentti, 8 luvun otsikko, 69 §, 70 §:n 2 ja 3 momentti, 71 §:n 1 momentti, 72, 73 ja 75 §, 77 §:n 1 momentti, 80 §, 85 §:n 1 momentti, 100 ja 102 § sekä 106 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 57 §:n 1 momentti, 66 §:n 1 momentti ja 71 §:n 1 momentti 25 päivänä elokuuta 1975 annetussa laissa (684/75), 69 § edellä mainitussa 19 päivänä marraskuuta 1982 annetussa laissa, 70 §:n 2 momentti ja 72 § 13 päivänä elokuuta 1976 annetussa laissa (678/76), 73 § ja 77 §:n 1 momentti edellä mainitussa 27 päivänä elokuuta 1976 annetussa laissa ja 75 § osittain muutettuna 19 päivänä joulukuuta 1980 annetulla lailla (971/80), sekä

lisätään 11 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osittain muutettuna edellä mainitulla 13 päivänä elokuuta 1976 annetulla lailla, uusi 6 a kohta, 39 §:ään uusi 3 momentti, 54 §:ään uusi 2 momentti, lakiin uusi 55 a ja 69 a § sekä 85 §:ään uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 ja 4 momentti siirtyvät 4 ja 5 momentiksi seuraavasti:

1 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) alkoholijuomalla nautittavaksi aiottua juomaa, joka sisältää enemmän kuin 2,8 tilavuusprosenttia ja enintään 60 tilavuusprosenttia etyylialkoholia. Alkoholijuomista enintään 21 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävät ovat mietoja ja muut väkeviä alkoholijuomia;

2) oluella pääasiassa maltaista, humalista ja vedestä yksinomaan käymisen avulla valmistettua

alkoholijuomaa, joka sisältää enemmän kuin 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia. Alle 4,7 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävä olut on keskiolutta ja vähintään 4,7 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävä vahvaa olutta;

3) väkiviinalla etyylialkoholia tai etyylialkoholin vesiliuosta, jossa on tätä alkoholia enemmän kuin 2,8 tilavuusprosenttia ja jota liuosta ei ole aiottu alkoholijuomana nautittavaksi;

4) alkoholivalmisteella tuotetta, jossa on enemmän kuin 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia, mutta joka ei ole alkoholijuomaa eikä väkiviinaa ja joka ei ole denaturoitua;

5) alkoholipitoisella aineella 1—4 kohdassa tarkoitettuja aineita ja tuotteita; sekä

6) alkoholittomalla juomalla juomaa, joka ei sisällä lainkaan tai sisältää enintään 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

8 §

Hallintoneuvostossa on yksitoista varsinaista jäsentä ja viisi varajäsentä.

Valtioneuvosto määrää hallintoneuvoston jäsenet ja varajäsenet kolmeksi kalenterivuodeksi kerrallaan valiten samalla hallintoneuvoston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan hallintoneuvoston varsinaisista jäsenistä. Yhden jäsenistä tulee edustaa sosiaali- ja terveysministeriötä ja yhden valtiovarainministeriötä. Kummallakin heistä on henkilökohtainen varajäsen.

11 §

Hallintoneuvoston tehtävänä on:

6 a) määrätä kotimaassa valmistettavan alkoholijuoman ja väkiviinan valmistuskorvauksen suuruus tai sen määräytymisperusteet;

14 §

Sosiaali- ja terveysministeriötä tai valtiovarainministeriötä edustavalla hallintoneuvoston jäsenellä on oikeus seurata asiain käsittelyä johtokunnan kokouksessa ja yhtiökokouksessa sekä ottaa niissä osaa keskusteluun. Johtokunnan kokouksessa ensi kertaa esillä oleva asia on ministeriön edustajan vaatimuksesta siirrettävä seuraavaan kokoukseen.

15 §

Alkoholiyhtiön hallintoa ja tilejä tarkastamaan asetetaan vuosittain neljä tilintarkastajaa ja heille kaksi varamiestä. Valtioneuvosto valitsee kaksi tilintarkastajaa määräten samalla toisen heistä puheenjohtajaksi, sekä yhden varamiehen. Muut tilintarkastajat ja toisen varamiehen valitsee yhtiökokous. Yhden tilintarkastajista tulee olla Keskukskauppakamarin hyväksymä.

17 §

Hallintoneuvoston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan, jäsenten ja varajäsenten sekä tilintarkastajien palkkiot määrää valtioneuvosto ja suorittaa alkoholiyhtiö.

22 §

Alkoholijuoman tehdasmaisen valmistamisen voi alkoholiyhtiön hallintoneuvosto yhtiön lukuun antaa asettaminsa ehdoin sille, jolla harkitaan olevan siihen tarvittavat edellytykset ja vaa-
dittava luotettavuus.

27 §

Sosiaali- ja terveysministeriö voi määräämillään ehdoilla myöntää ulkomaan liikenteessä olevan aluksen haltijalle sekä laivakauppiaalle luvan tulla maahan ja muonitusvarastossa säilyttää ulkomaan liikenteessä olevan aluksen muonavaroiksi tarkoitettuja alkoholijuomia.

Mitä 25 §:n 1, 3 ja 4 momentissa on säädetty alkoholijuomien valmistajan velvollisuudesta suorittaa todetusta vajauksesta korvausta valtiolle, on soveltuvin osin noudatettava tavaranhaltijaan siinä tapauksessa, että vajaus todetaan 2 momentissa tarkoitettussa muonitusvarastossa.

29 §

Alkoholijuomien vähittäismyyntiä alkoholiyhtiö saa harjoittaa ainoastaan kunnassa, jossa kunnanvaltuusto on antanut siihen suostumuksen. Erityisistä syistä voidaan sanottua vähittäismyyntiä harjoittaa itsepalvelujärjestelyin.

Myyntipaikkojen lukumäärästä ja sijainnista alkoholiyhtiön on kuultava kunnanhallitusta.

32 §

Alkoholiyhtiön vähittäismyyntipaikkojen aukioloa on voimassa, mitä vähittäiskaupan aukioloajasta on erikseen säädetty, jollei 2 momentista muuta johdu.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu vähittäismyyntipaikka on pidettävä suljettuna joulun- ja uuden vuoden päivän, pitkäperjantain, pääsiäis-, helluntain valmistus- ja juhannuspäivän edellisenä päivänä, itsenäisyyspäivänä sekä toukokuun 1 päivänä.

35 §

Alkoholijuoman ostaja on velvollinen vähittäismyymintapaikassa vaadittaessa todistamaan henkilöllisyytensä viranomaisen antamalla todistuksella, josta luotettavasti käy selville ostajan henkilöllisyys.

37 §

Lääninhallituksella on oikeus, milloin erityiset syyt niin vaativat, alkoholiyhtiötä kuultuaan, enintään kuudeksi päiväksi kerrallaan kokonaan tai osaksi kieltää alkoholijuomien vähittäismyynti kunnassa.

38 §

Kunnassa, jossa on alkoholiyhtiön vähittäismyymintapaikka, tulee olla toimikunta, johon kuuluu kunnan raittiuslautakunnan ja sosiaalilautakunnan sekä paikallisen poliisin edustaja ja vähittäismyynnin paikallinen esimies. Toimikunta voi yksimielisellä päätöksellä, niinkuin asetuksella tarkemmin säädetään, kieltää määrääjäksi, vähintään kolmeksi kuukaudeksi ja enintään kolmeksi vuodeksi alkoholijuomien vähittäismyynnin sille, joka:

4) on tuomittu alkoholin tai muun huumausaineen alaisena tehdystä rikoksesta; tahi

39 §

Anniskelun harjoittaminen edellyttää riittävän määrän ammattitaitoista henkilökuntaa. Jos tehokas valvonta anniskelupaikassa on mahdollista, anniskelu voidaan sallia itsepalvelujärjestelyin.

40 §

Anniskelupaikkojen lukumäärästä ja sijainnista sekä anniskeluoikeuksien laajuudesta alkoholiyhtiön on kuultava kunnanhallitusta.

41 §

Edellä 40 §:ssä säädettyjen rajoitusten estämättä saa, sen jälkeen kun asianomaista kunnanvaltuustoa on kuultu, anniskella alkoholijuomia myös matkustajaliikenteen kannalta tärkeänä pidettävässä ravitsemisliikkeessä.

43 §

Anniskeluoikeuden alkoholiyhtiön lukuun hallintoneuvosto voi hakemuksesta määräämnsä ehdoin toistaiseksi taikka määrääjäksi, enintään viideksi vuodeksi, antaa yksityiselle tai yhteisölle, jolla harkitaan olevan siihen tarvittavat edellytykset ja vaadittava luotettavuus.

44 §

Jokaisessa anniskelupaikassa tulee olla vastaava hoitaja ja hänellä tarpeellinen määrä sijaisia. Vastaavan hoitajan ja sijaisen hyväksyy lääninhallitus anniskeluoikeuden haltijan hakemuksesta kuultuaan alkoholiyhtiötä ja poliisipiirin päällikköä, kuitenkin niin, että 43 §:n 2 momentissa tarkoitetun tilapäisen anniskelupaikan vastaavan hoitajan ja sijaisen hyväksyy alkoholiyhtiö.

47 §

Anniskelua ei saa aloittaa ennen kello yhtätoista. Olutta saa kuitenkin alkoholiyhtiön hallintoneuvoston mahdollisesti määräämin rajoituksin anniskella kello yhdeksästä alkaen.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa on säädetty, voi alkoholiyhtiö erityisten syiden sitä vaatiessa poikkeuksellisesti antaa oikeuden aloittaa kaikkien alkoholijuomien anniskelu ennen kello yhtätoista.

49 §

Sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään, voidaan alkoholijuomaa kuitenkin anniskella velaksi:

3) hotellissa ja motellissa asuvalle matkustajalle.

Anniskellusta alkoholijuomasta on asiakkaalle pyytämättä annettava lasku tai muu tosite, jollei alkoholiyhtiö ole myöntänyt tästä vapautusta. Pyynnöstä lasku tai muu tosite on aina annettava.

53 §

Tanssia sekä sirkus-, varietee-, tanssi- ja muita sen kaltaisia esityksiä saadaan anniskelupaikan yhteydessä järjestää ainoastaan erityisen luvan nojalla, mikäli luvan myöntäminen on paikalliset olosuhteet huomioon ottaen tarkoituksenmukaista. Luvan myöntää poliisipiirin päällikkö hakemuksesta enintään yhdeksi vuodeksi kerrallaan.

54 §

Vastaava hoitaja ja hänen sijaisensa tulee vapauttaa riittävässä määrin muista tehtävistä anniskelun valvontaan.

55 §

Jos anniskelupaikassa on rikottu tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä tai asetettuja ehtoja taikka siellä on ilmennyt muita väärinkäytöksiä taikka jos anniskeluoikeuden haltijalla ei katsota enää olevan anniskeluun tarvittavia edellytyksiä tai siihen vaadittavaa luottavuutta, voi alkoholiyhtiön hallintoneuvosto kuultuaan lääninhallitusta ja asianomaista anniskeluoikeuden haltijaa korvauksetta peruuttaa antamansa anniskeluoikeuden tahi määräajaksi, enintään kuudeksi kuukaudeksi, kieltää anniskelun tai supistaa anniskeluaikaa tahi rajoittaa anniskeltavien alkoholijuomien lajeja taikka määrätä, että anniskeluoikeuden haltija on enintään kuuden kuukauden ajalta menettävä anniskelukurvauksensa tai osan siitä tahi ryhtyä muuhun sopivaksi harkitsemaansa toimenpiteeseen epäkohdan poistamiseksi ja sen uusiutumisen ehkäisemiseksi.

Edellä 1 momentissa mainittujen epäkohtien ilmetessä on sen lisäksi, mitä sanotussa momentissa on säädetty alkoholiyhtiön oikeudesta, lääninhallituksella oikeus kuultuaan alkoholiyhtiötä ja asianomaista anniskeluoikeuden haltijaa kieltää anniskelu määräajaksi, enintään kuudeksi kuukaudeksi, supistaa anniskeluaikaa tahi rajoittaa anniskeltavien alkoholijuomien lajeja taikka antaa asianomaiselle varoitus epäkohdan poistamiseksi ja sen uusiutumisen ehkäisemiseksi.

55 a §

Jos anniskelluista alkoholijuomista on peritty hallintoneuvoston vahvistamaa enimmäishintaa korkeampi hinta, on anniskeluoikeuden haltijan suorittettava valtiolle määrä, joka vastaa perityn hinnan ja vahvistetun enimmäishinnan välistä erotusta.

56 §

Poliisipiirin päälliköllä on oikeus, milloin järjestyksen ylläpitäminen anniskelupaikassa niin vaatii, keskeyttää anniskelu siellä tilapäisesti enintään anniskelujan päättymiseen saakka.

57 §

Alkoholiyhtiö myy lääkintöhallituksen määräämin ehdoin ja rajoituksin alkoholijuomaa apteekkitavaratehtaisiin, apteekkeihin, sairaanhoitolaitoksiin ja terveyskeskuksiin sekä asianomaisen viranomaisen luvalla perustettuihin yksityisiin tutkimuslaitoksiin lääkintätarkoituksiin tai niiden työssä käytettäväksi.

58 §

Edellä 27 §:n 2 momentissa ja 57 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettulla laivakauppialla on oikeus myydä tämän lain nojalla hankkimaansa alkoholijuomaa ulkomaan liikenteessä olevalle alukselle, aluksen haltijalle tai toiselle 27 §:n 2 momentissa tarkoitettulle laivakauppialle käytettäväksi ulkomaan liikenteessä olevan aluksen muonitukseen.

66 §

Alkoholiyhtiö myy lääkintöhallituksen määräämin ehdoin ja rajoituksin väkiviinaa apteekkitavaratehtaisiin, apteekkeihin, sairaanhoitolaitoksiin ja terveyskeskuksiin sekä asianomaisen viranomaisen luvalla perustettuihin yksityisiin tutkimuslaitoksiin lääkintätarkoituksiin tai niiden työssä käytettäväksi.

8 luku

Hallinto, ohjaus ja valvonta

69 §

Sosiaali- ja terveysministeriön asiana on, huomioon ottaen kuitenkin mitä 71 §:ssä säädetään, valvoa, että tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä noudatetaan ja lisäksi, että alkoholiyhtiö ja lääninhallitukset suorittavat kukin toimialallaan niille tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaan kuuluvat valvonta- ja muut tehtävät.

69 a §

Sosiaali- ja terveysministeriön tehtävänä on valmistella valtioneuvoston toimesta vuosittain eduskunnalle annettava alkoholiolojen kehitystä koskeva kertomus.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua kertomuksen antamisesta eduskunnalle säädetään erikseen.

70 §

Alkoholijuoman valmistuksen, muun kuin 27 §:n 2 momentissa tarkoitettun maahantuonnin, maastaviennin, myynnin, mainonnan, käytön, varastoinnin, hallussapidon ja kuljetuksen samoin kuin mainontaa ja muuta myynninedistämistoimintaa koskevan kiellon noudattamisen välittömästi valvonnasta huolehtii alkoholiyhtiö sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Myynnin, mainonnan ja mainontaa ja muuta myynninedistämistoimintaa koskevan kiellon noudattamisen välittömästi valvonnasta Suomen ja ulkomaiden välillä kulkevilla suomalaisissa aluksissa ja junissa huolehtii kuitenkin sosiaali- ja terveysministeriö siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Väkiiviinan, 1 §:n 1 momentissa tarkoitettujen alkoholivalmisteiden ja 1 §:n 5 momentissa tarkoitettujen denaturoitujen alkoholipitoisten aineiden valmistuksen, maahantuonnin, maastaviennin, myynnin, käytön, varastoinnin, hallussapidon ja kuljetuksen välittömästi valvonnasta huolehtii alkoholiyhtiö sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Yhtiön tähän valvontatehtävään asettamat ja sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymät tarkastajat toimivat virkamiehen vastuulla.

71 §

Lääkintöhallitus valvoo lääkkeiksi tai niiden puolivalmisteiksi tai niiden raaka-aineeksi tarkoitettujen alkoholipitoisten aineiden käyttöä ja myyntiä apteekkeissa sekä apteekkitavaratehtaissa samoin kuin apteekkitavaran tukkuliikkeiden harjoittamaa maahantuontia ja myyntiä sekä antaa niistä tarkempia määräyksiä. Lääkintöhallitus valvoo myös sairaanhoitolaitoksille ja terveyskeskuksille sekä asianomaisen viranomaisen luvalla perustetuille yksityisille tutkimuslaitoksille lääkintätarkoituksessa tai niiden työssä käytettäväksi luovutettujen alkoholipitoisten aineiden samoin kuin alkoholipitoisten lääkkeiden käyttöä.

72 §

Alkoholiyhtiön hallintoneuvoston antamat alkoholijuomien vähittäismyynnin ja anniskelun hoitoa ja valvontaa koskevat sekä 11 §:n 1 momentin 11 kohdassa tarkoitettut mainontaa koskevat samoin kuin 70 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettua valvontaa koskevat määräykset ja ohjeet on toimitettava tiedoksi sosiaali- ja terveysministeriölle sekä alkoholijuomien vähittäis-

myynnin, anniskelun, mainonnan sekä mainontaa ja muuta myynninedistämistoimintaa koskevan kiellon osalta myös lääninhallitukselle.

73 §

Lääninhallituksen tehtävänä on valvoa, että tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä sekä asetettuja ehtoja noudatetaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja valvontatehtäviä varten lääninhallituksessa on yksi tai useampi alkoholitarkastajan taikka tarkastajan virka tai toimi.

75 §

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa yleiset ohjeet 73 §:ssä tarkoitettun valvonnan suorittamisesta.

77 §

Sosiaali- ja terveysministeriön sekä lääninhallituksen asianomaisella viran tai toimen haltijalla on oikeus päästä tarkastamaan tässä laissa tai sen nojalla annetussa asetuksessa tarkoitettua tehdasta ja muuta valmistuspaikkaa ja työpaikkaa, laitosta ja myyntipaikkaa sekä niiden varastoja, kirjanpitoa, kirjeenvaihtoa, luetteloita ja muita valvonnassa tarvittavia asiakirjoja. Sama oikeus on alkoholiyhtiön asettamalla ja 70 §:n 3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymällä yhtiön tarkastajalla, sekä olutta valmistavan tehtaan osalta tullilaitoksen asianomaisella viran tai toimen haltijalla.

80 §

Sosiaali- ja terveysministeriön ja lääninhallituksen asianomaisella viran tai toimen haltijalla sekä alkoholiyhtiöllä on oikeus saada viranomaisilta virka-apua sekä tarpeellisia tietoja ja lausuntoja tämän lain noudattamisen valvomista ja alkoholipitoisten aineiden väärinkäytön selville saamista ja ehkäisemistä varten.

85 §

Joka luvattomasti myy tai muutoin korvausta tai hyvitystä vastaan luovuttaa taikka luvattomasti palkkiota vastaan välittää, kaupaksi tarjoaa tai kaupan pitää alkoholijuomaa tai väkiiviinaa, on tuomittava *alkoholipitoisen aineen myynnistä* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Jos joku välittää alkoholijuomaa tai väkiviinaa ilman palkkiota henkilölle, jolle alkoholijuomaa 34 §:n mukaan ei saa myydä, hänet on tuomittava *alkoholipitoisen aineen välittämisestä ilman palkkiota* sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

100 §

Milloin muussa kuin 99 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa yleisessä huoneistossa järjestetään suljettu tilaisuus, voi poliisipiirin päällikkö sen estämättä, mitä 99 §:ssä säädetään, jollei ole syytä varoa väärinkäyttöä, hakemuksesta asettaminsa ehdoin ja rajoituksin sallia alkoholijuomien säilyttämisen ja nauttimisen tilaisuudessa.

102 §

Ulosmitattu, menetetyksi tuomittu tai muutoin valtiolle joutunut alkoholijuoma tai väkiviina luovutetaan alkoholiyhtiölle. Alkoholiyhtiö suorittaa ulosmitatusta alkoholijuomasta hallintoneuvoston määräämän hinnan.

106 §

Joka ei tyydy alkoholiyhtiön hallintoneuvoston 1 momentissa mainitussa asiassa tekemään päätökseen tai katsoo hallintoneuvoston taikka lääninhallituksen toimenpiteen olevan sellaisen kuin 1 momentissa on säädetty, saa hakea siihen muutosta sosiaali- ja terveysministeriöltä kolmenkymmenen päivän kuluessa tiedoksi saamisesta.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 _____.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Alkoholilain 27 §:n 3 momentin nojalla alkoholiyhtiön laivakauppiaalle antama suostumus jää voimaan toistaiseksi.

Kunnallisten alkoholitarkastajien pää- ja sivuvirat lakkautetaan tämän lain voimaan tullessa. Päätoimiset kunnalliset alkoholitarkastajat nimitetään kuitenkin ilman hakumenettelyä 73 §:ssä tarkoitettuihin alkoholitarkastajan tai tarkastajan virkoihin. Alkoholitarkastajien tai tarkastajien aseman järjestämisestä eräissä tapauksissa säädetään asetuksella.

2.

Laki

keskioluesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 26 päivänä heinäkuuta 1968 keskioluesta annetun lain (462/68) 16 §:n 2 momentti, *muutetaan* 1, 11 ja 19 §, 22 §:n 1 momentti, 28 §:n 1 momentti, 32, 34 ja 37 §, 38 §:n 1 momentti, 39 §:n 2 ja 4 momentti ja 43 §,

näistä 39 §:n 2 ja 4 momentti sellaisina kuin ne ovat 13 päivänä elokuuta 1976 annetussa laissa (679/76), sekä

lisätään 20 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 12 päivänä kesäkuuta 1981 annetulla lailla (404/81), uusi 3 momentti, lakiin uusi 20 a §, 22 §:ään uusi 3 momentti, 28 §:ään uusi 3 momentti sekä lakiin uusi 32 a—32 d § seuraavasti:

1 §

Tässä laissa tarkoitetaan keskioluella pääasiassa maltaista, humalista ja vedestä yksinomaan käymisen avulla valmistettua alkoholijuomaa, joka sisältää enemmän kuin 2,8 tilavuusprosenttia, mutta alle 4,7 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

11 §

Mitä alkoholilain 27 §:ssä on säädetty alkoholijuomien maahantuonnista ja ulkomailta saapuneesta alkoholijuomaa sisältävästä lahja- tai muusta lähetyksestä ja sen luovuttamisesta vastaanottajalle sekä vajauksesta aiheutuvasta korvausvelvollisuudesta, on voimassa myös keskioluen osalta.

19 §

Keskiolutta saa vähittäin myydä sinä aikana, jona vähittäismyyntipaikka, sen mukaan kuin vähittäiskaupan aukioloajasta on erikseen säädetty tai määrätty, pidetään avoinna yleisölle, jollei alkoholiyhtiön hallintoneuvosto ole myyntiaikaa rajoittanut.

20 §

Keskiolutta ei saa myydä velaksi tai panttia vastaan eikä myöskään vaihtokaupalla. Velaksi-myyntikiellon osalta alkoholiyhtiön hallintoneuvosto voi tarvittaessa antaa poikkeusmääräyksiä.

20 a §

Jos keskioluen vähittäismyyntipaikassa myydystä keskioluesta on peritty hallintoneuvoston vahvistamaa enimmäishintaa korkeampi hinta, on vähittäismyyntioikeuden haltijan suoritettava valtiolle määrä, joka vastaa perityn hinnan ja vahvistetun enimmäishinnan välistä erotusta.

22 §

Alkoholiyhtiö voi kuultuaan lääninhallitusta ja asianomaista vähittäismyyntioikeuden haltijaa peruuttaa antamansa keskioluen vähittäismyyntioikeuden ja poliisipiirin päällikkö tilapäisesti keskeyttää keskioluen myynnin, jollei annettuja säännöksiä tai määräyksiä taikka asetettuja ehtoja noudateta taikka jos myynnissä havaitaan muuta

väärinkäyttöä tai myyntioikeuden saaneen katsotaan menettäneen 15 §:ssä tarkoitettua edellytystä tai luotettavuutensa taikka jos vähittäismyyn-
tipaikassa on todettu epäjärjestystä.

Edellä 1 momentissa mainittujen epäkohtien ilmetessä on sen lisäksi, mitä sanotussa momentissa on säädetty alkoholiyhtiön oikeudesta, lääninhallituksella oikeus kuultuaan alkoholiyhtiötä ja asianomaista vähittäismyyntioikeuden haltijaa kieltää keskioluen myynti määräajaksi, enintään kuudeksi kuukaudeksi taikka antaa asianomaiselle varoitus epäkohdan poistamiseksi ja sen uusiutumisen ehkäisemiseksi.

28 §

Edellä 26 §:n 1 momentissa tarkoitettua anniskeluoikeuden alkoholiyhtiö voi yhtiön hallintoneuvoston vahvistamia yleisiä periaatteita ja ohjeita noudattaen hakemuksesta asettamansa ehdoin toistaiseksi taikka määräajaksi, enintään viideksi vuodeksi, antaa yksityiselle tai yhteisölle, jolla harkitaan olevan siihen tarvittavat edellytykset ja vaadittava luotettavuus.

Mitä alkoholilain 43 §:n 3 momentissa on säädetty anniskeluoikeuden myöntämisestä, on noudatettava myös soveltuvin osin keskioluen anniskeluoikeuksia myönnettäessä.

32 §

Keskioluen anniskelua saa toimittaa ravitsemisliikkeessä sinä aikana, jona tällainen liike, sen mukaan kuin siitä on erikseen säädetty tai määrätty, pidetään avoinna yleisölle, jollei alkoholiyhtiö ole anniskeluaikaa rajoittanut. Tarvittavat määräykset anniskeluaikasta muutoin antaa alkoholiyhtiö.

32 a §

Jos anniskellusta keskioluesta on peritty hallintoneuvoston vahvistamaa enimmäishintaa korkeampi hinta, on anniskeluoikeuden haltijan suoritettava valtiolle määrä, joka vastaa perityn hinnan ja vahvistetun enimmäishinnan välistä erotusta.

32 b §

Mitä alkoholilain 53 §:ssä on säädetty luvan myöntämisestä tanssia sekä sirkus-, varietee-, tanssi- ja muita sen kaltaisia esityksiä varten, on voimassa myös keskioluen anniskelupaikan osalta.

32 c §

Mitä alkoholilain 99 §:ssä on säädetty alkoholi-
juoman ja väkiviinan nauttimisesta, sovelletaan myös keskioluen osalta.

32 d §

Mitä alkoholilain 100 §:ssä on säädetty alkoholi-
lijuomien nauttimisesta ja säilyttämisestä muussa kuin sanotun lain 99 §:n 1 momentissa tarkoitettua yleisessä huoneistossa järjestetyssä suljetussa tilaisuudessa, on voimassa myös keskioluen osalta.

34 §

Mitä 22 §:ssä on säädetty, on myös noudatettava tämän lain nojalla annetun keskioluen anniskeluoikeuden peruuttamisessa ja anniskelun keskeyttämisessä sekä siitä tehtävässä ilmoituksessa samoin kuin varoituksen antamisessa.

37 §

Lääninhallituksen tehtävistä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä asetettujen ehtojen noudattamisen valvonnassa on soveltuvin osin voimassa, mitä alkoholilain 73 ja 75 §:ssä on säädetty.

38 §

Sosiaali- ja terveysministeriön tehtävänä on valvoa, että tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä noudatetaan ja lisäksi, että alkoholiyhtiö ja lääninhallitukset suorittavat niille tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaan kuuluvat valvontajana muut tehtävät.

39 §

Tämän lain noudattamisen välittömästä valvonnasta, lukuunottamatta 11 §:ssä tarkoitettua aluksen haltijan ja laivakauppiaan harjoittamaa keskioluen maahantuontia, huolehtii alkoholiyhtiö sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Vähittäismyynnin, anniskelun, mainonnan sekä mainontaa ja muuta myynninedistämis-toimintaa koskevan kiellon noudattamisen paikallinen valvonta kuuluu kuitenkin lähinnä lääninhallitukselle ja poliisille. Keskioluen myynti ja mainonta sekä mainontaa ja muuta myynninedistämis-toimintaa koskevan kiellon noudattaminen Suomen ja ulkomaiden välillä kulkevissa suomalaisissa

aluksissa ovat sosiaali- ja terveysministeriön välittömässä valvonnassa.

Hallintoneuvoston antamat keskioluen vähittäismyynnin ja anniskelun hoitoa ja valvontaa koskevat sekä 3 momentissa tarkoitettut yleiset määräykset ja ohjeet on toimitettava tiedoksi sosiaali- ja terveysministeriölle, lääninhallituksille ja poliisille.

43 §

Mitä on säädetty alkoholilain 101 §:ssä menettelystä silloin, kun sanotun lain 99 §:n 1 momentissa tarkoitettua kiellon vastaisesti on nautittu alkoholi-juomaa tai väkiviinaa, 102 ja 103 §:ssä menetetyksi tuomitun tai muutoin valtiolle jou-

tuneen taikka ulosmitatun alkoholi-juoman luovuttamisesta alkoholi-tyhtiölle ja juopuneelta tai suljettuun laitokseen otettavalta tavatun alkoholi-juoman käsittelystä sekä 106 §:ssä oikaisun ja muutoksen hakemisesta, on soveltuvin osin voimassa myös tätä lakia käytettäessä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Keskioluesta annetun lain 11 §:n nojalla alkoholi-tyhtiön laivakauppiaille antama suostumus jää voimaan toistaiseksi.

3.

Laki

raittiustyölain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 19 päivänä marraskuuta 1982 annetun raittiustyölain (828/82) 4 §:n 1 momentti näin kuuluvaksi:

4 §

Kunnassa on raittiuslautakunta, jonka on huolehdittava raittiuden edistämisestä sekä alkoholi-olojen seuraamisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

4.

Laki**alkoholiolojen kehitystä koskevan kertomuksen antamisesta eduskunnalle**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrättyllä tavalla, säädetään:

1 §

Valtioneuvosto antaa vuosittain eduskunnalle kertomuksen alkoholiolojen kehityksestä ja niistä toimenpiteistä, joihin alkoholiasioita hoidettaessa ja järjestettäessä on ryhdytty alkoholista aiheutuvien haittojen ja vaurioiden vähentämiseksi.

2 §

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 1984. Sillä kumotaan alkoholiyhdistiön kertomuksen antamisesta eduskunnalle 26 päivänä heinäkuuta 1968 annettu laki (460/68).

Helsingissä 30 päivänä marraskuuta 1984

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Vappu Taipale*

1.

Laki

alkoholilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 26 päivänä heinäkuuta 1968 annetun alkoholilain (459/68) 1 §:n 2, 3, 4 ja 6 momentti, 16, 74, 98 ja 98 a §,

sellaisina kuin niistä ovat 74 ja 98 a § 18 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa laissa (586/75) sekä 98 § osittain muutettuna 27 päivänä elokuuta 1976 ja 19 päivänä marraskuuta 1982 annetuilla laeilla (714/76 ja 829/82),

muutetaan 1 §:n 1 momentti, 8 §:n 1 ja 2 momentti, 14 §, 15 §:n 1 momentti, 17 §, 22 §:n 1 momentti, 27 §:n 2 ja 3 momentti, 29 §:n 1 ja 4 momentti, 32 ja 35 §, 37 §:n 4 momentti, 38 §:n 1 momentin johdantokappale sekä 4 kohta, 40 §:n 4 momentti, 41 §, 43 §:n 1 momentti, 44 §, 47 §:n 1 ja 2 momentti, 49 §:n 2 momentin 3 kohta sekä 3 momentti, 53 ja 55 §, 56 §:n 2 momentti, 57 §:n 1 momentti, 58 §, 66 §:n 1 momentti, 8 luvun otsikko, 69 §, 70 §:n 2 ja 3 momentti, 71 §:n 1 momentti, 72, 73 ja 75 §, 77 §:n 1 momentti, 80 §, 85 §:n 1 momentti, 100 ja 102 § sekä 106 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 57 §:n 1 momentti, 66 §:n 1 momentti ja 71 §:n 1 momentti 25 päivänä elokuuta 1975 annetussa laissa (684/75), 69 § edellä mainitussa 19 päivänä marraskuuta 1982 annetussa laissa, 70 §:n 2 momentti ja 72 § 13 päivänä elokuuta 1976 annetussa laissa (678/76), 73 § ja 77 §:n 1 momentti edellä mainitussa 27 päivänä elokuuta 1976 annetussa laissa ja 75 § osittain muutettuna 19 päivänä joulukuuta 1980 annetulla lailla (971/80), sekä

lisätään 11 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osittain muutettuna edellä mainitulla 13 päivänä elokuuta 1976 annetulla lailla, uusi 6 a kohta, 39 §:ään uusi 3 momentti, 54 §:ään uusi 2 momentti, lakiin uusi 55 a ja 69 a § sekä 85 §:ään uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 ja 4 momentti siirtyvät 4 ja 5 momentiksi seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 §

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) alkoholijuomalla nautittavaksi aiottua juomaa, joka sisältää enemmän kuin 2.25 painoprosenttia etyylialkoholia;

2) oluella pääasiassa maltaista, humalista ja vedestä yksinomaan käymisen avulla valmistettua alkoholijuomaa, joka sisältää enemmän kuin 2.25 painoprosenttia etyylialkoholia;

3) väkiviinalla etyylialkoholia tai etyylialkoholin vesiliuosta, jossa on tätä alkoholia enemmän kuin 2.25 painoprosenttia ja jota liuosta ei ole aiottu alkoholijuomana nautittavaksi; *sekä*

1) alkoholijuomalla nautittavaksi aiottua juomaa, joka sisältää enemmän kuin 2,8 tilavuusprosenttia ja enintään 60 tilavuusprosenttia etyylialkoholia. Alkoholijuomista enintään 21 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävät ovat mietoja ja muut väkeviä alkoholijuomia;

2) oluella pääasiassa maltaista, humalista ja vedestä yksinomaan käymisen avulla valmistettua alkoholijuomaa, joka sisältää enemmän kuin 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia. Alle 4,7 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävä olut on keskiolutta ja vähintään 4,7 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävä vahvaa olutta;

3) väkiviinalla etyylialkoholia tai etyylialkoholin vesiliuosta, jossa on tätä alkoholia enemmän kuin 2,8 tilavuusprosenttia ja jota liuosta ei ole aiottu alkoholijuomana nautittavaksi;

Voimassa oleva laki

4) alkoholivalmisteella tuotetta, jossa on enemmän kuin 2,25 painoprosenttia etyylialkoholia, mutta joka ei ole alkoholijuomaa eikä väkiviinaa ja joka ei ole denaturoitua.

Alkoholijuomista enintään 17 painoprosenttia etyylialkoholia sisältävät ovat mietoja ja muut väkeviä alkoholijuomia.

Tässä laissa tarkoitettusta oluesta alle 3,7 painoprosenttia etyylialkoholia sisältävä on keskiolutta ja vähintään 3,7 painoprosenttia etyylialkoholia sisältävä vahvaa olutta.

Alkoholipitoisella aineella tarkoitetaan 1 momentissa määritellyjä aineita.

Alkoholittomalla juomalla tarkoitetaan tässä laissa juomaa, joka ei sisällä lainkaan tai sisältää enintään 2,25 painoprosenttia etyylialkoholia.

8 §.

Hallintoneuvostossa on yhdeksän varsinaista jäsentä ja kolme varajäsentä.

Valtioneuvosto määrää hallintoneuvoston jäsenet ja varajäsenet kolmeksi kalenterivuodeksi kerrallaan valiten samalla hallintoneuvoston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan hallintoneuvoston varsinaisista jäsenistä.

11 §

Hallintoneuvoston tehtävänä on:

14 §.

Sosiaali- ja terveysministeriön ja valtiovarainministeriön edustajalla on oikeus seurata asiain

Ehdotus

4) alkoholivalmisteella tuotetta, jossa on enemmän kuin 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia, mutta joka ei ole alkoholijuomaa eikä väkiviinaa ja joka ei ole denaturoitua;

5) alkoholipitoisella aineella 1—4 kohdassa tarkoitettuja aineita ja tuotteita; sekä

6) alkoholittomalla juomalla juomaa, joka ei sisällä lainkaan tai sisältää enintään 2,8 tilavuusprosenttia etyylialkoholia.

(2 mom. kumotaan)

(3 mom. kumotaan)

(4 mom. kumotaan)

(6 mom. kumotaan)

8 §

Hallintoneuvostossa on yksitoista varsinaista jäsentä ja viisi varajäsentä.

Valtioneuvosto määrää hallintoneuvoston jäsenet ja varajäsenet kolmeksi kalenterivuodeksi kerrallaan valiten samalla hallintoneuvoston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan hallintoneuvoston varsinaisista jäsenistä. Yhden jäsenistä tulee edustaa sosiaali- ja terveysministeriötä ja yhden valtiovarainministeriötä. Kummallakin heistä on henkilökohtainen varajäsen.

6 a) määrätä kotimaassa valmistettavan alkoholijuoman ja väkiviinan valmistuskorvauksen suuruus tai sen määräytymisperusteet;

14 §

Sosiaali- ja terveysministeriötä tai valtiovarainministeriötä edustavalla hallintoneuvoston jäse-

Voimassa oleva laki

käsittelyä johtokunnan ja hallintoneuvoston kokouksissa sekä yhtiökokouksessa, ja on ministeriön edustajalla niissä oikeus ottaa osaa keskusteluun.

Ministeriön edustajan vaatimuksesta on muus-
sa kuin yhtiökokouksessa käsiteltävä, ensi kertaa
esillä oleva asia siirrettävä seuraavaan kokouk-
seen.

15 §.

Alkoholiyhtiön hallintoa ja tilejä tarkastamaan asetetaan vuosittain neljä tilintarkastajaa ja heille kaksi varamiestä. Valtioneuvosto valitsee kaksi tilintarkastajaa määräten samalla toisen heistä puheenjohtajaksi, sekä yhden varamiehen. Muut tilintarkastajat ja toisen varamiehen valitsee yhtiökokous.

16 §.

Edellä 11 §:n 12 kohdassa tarkoitetun kertomuksen antamisesta eduskunnalle säädetään erikseen.

17 §.

Hallintoneuvoston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan, jäsenten ja varajäsenten, tilintarkastajien sekä sosiaali- ja terveysministeriön ja valtiovarainministeriön edustajain palkkiot määrää valtioneuvosto ja suorittaa alkoholiyhtiö.

22 §.

Alkoholijuoman tehdasmaisen valmistamisen voi alkoholiyhtiön hallintoneuvosto yhtiön lukuun antaa asettaminsa ehdoin toistaiseksi sille, jolla harkitaan olevan siihen tarvittavat edellytykset ja vaadittava luotettavuus.

27 §

Sosiaali- ja terveysministeriö voi määräämillään ehdoilla myöntää ulkomaan liikenteessä olevan aluksen haltijalle luvan tuoda maahan ja tullivara-
rastossa säilyttää aluksen muonavaroiksi tarkoitettuja alkoholijuomia.

Sosiaali- ja terveysministeriön määräämin ehdoin ja rajoituksin voi alkoholiyhtiö antaa suostumuksensa laivakauppiaalle tuoda maahan ja tullivara-
rastossa säilyttää alkoholijuomia 58 §:ssä mainittuun tarkoitukseen.

Ehdotus

nellä on oikeus seurata asiain käsittelyä johtokunnan kokouksessa ja yhtiökokouksessa sekä ottaa niissä osaa keskusteluun. Johtokunnan kokouksessa ensi kertaa esillä oleva asia on ministeriön edustajan vaatimuksesta siirrettävä seuraavaan kokoukseen.

15 §

Alkoholiyhtiön hallintoa ja tilejä tarkastamaan asetetaan vuosittain neljä tilintarkastajaa ja heille kaksi varamiestä. Valtioneuvosto valitsee kaksi tilintarkastajaa määräten samalla toisen heistä puheenjohtajaksi, sekä yhden varamiehen. Muut tilintarkastajat ja toisen varamiehen valitsee yhtiökokous. Yhden tilintarkastajista tulee olla Keskukskauppakamarin hyväksymä.

(16 § kumotaan)

17 §

Hallintoneuvoston puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan, jäsenten ja varajäsenten sekä tilintarkastajien palkkiot määrää valtioneuvosto ja suorittaa alkoholiyhtiö.

22 §

Alkoholijuoman tehdasmaisen valmistamisen voi alkoholiyhtiön hallintoneuvosto yhtiön lukuun antaa asettaminsa ehdoin sille, jolla harkitaan olevan siihen tarvittavat edellytykset ja vaadittava luotettavuus.

Sosiaali- ja terveysministeriö voi määräämillään ehdoilla myöntää ulkomaan liikenteessä olevan aluksen haltijalle sekä laivakauppiaalle luvan tuoda maahan ja muonitusvarastossa säilyttää ulkomaan liikenteessä olevan aluksen muonavaroiksi tarkoitettuja alkoholijuomia.

Voimassa oleva laki

29 §.
Alkoholijuomien vähittäismyyntiä alkoholiyhtiö saa harjoittaa ainoastaan kunnassa, jossa kunnallisvaltuusto on antanut siihen suostumuksen.

Myyntipaikkojen lukumäärästä ja niiden sijainnista alkoholiyhtiön on kuultava kunnallishallitusta.

32 §.
Vähittäismyyntipaikkojen aukioloajoista on voimassa, mitä kauppaliikkeiden ja liiketoimistojen aukiolosta annetussa laissa on säädetty.

Vähittäismyyntipaikka on pidettävä suljettuna joului- ja uudenvuodenpäivän, pitkäperjantain, pääsiäis-, helluntain- ja juhannuspäivän edellisenä päivänä, itsenäisyyspäivänä sekä toukokuun 1 päivänä.

35 §.
Alkoholijuoman ostaja on velvollinen vähittäismyyntipaikassa vaadittaessa todistamaan henkilöllisyytensä alkoholiyhtiön antamalla henkilötodistuksella tai muulla yhtiön hyväksymällä tavalla.

Lääninhallituksella on valta markkinain, toripäivien tai sotilaskuljetuksen vuoksi tai milloin muut senkaltaiset syyt niin vaativat, enintään kuudeksi päiväksi kerrallaan kokonaan tai osaksi kieltää alkoholijuomien vähittäismyynti kunnassa.

38 §.
Toimikunta, johon kuuluu *kunnallinen alkoholitarkastaja*, kunnan raittiuslautakunnan *sosiaalihuoltoja tunteva jäsen* sekä vähittäismyyntin

Ehdotus

Mitä 25 §:n 1, 3 ja 4 momentissa on säädetty alkoholijuomien valmistajan velvollisuudesta suorittaa todetusta vajauksesta korvausta valtiolle, on soveltuvin osin noudatettava tavaranhaltijaan siinä tapauksessa, että vajaus todetaan 2 momentissa tarkoitetussa muonitusvarastossa.

29 §.
Alkoholijuomien vähittäismyyntiä alkoholiyhtiö saa harjoittaa ainoastaan kunnassa, jossa *kunnanvaltuusto* on antanut siihen suostumuksen. *Eriyisistä syistä voidaan sanottaa vähittäismyyntiä harjoittaa itsepalvelujärjestelyin.*

Myyntipaikkojen lukumäärästä ja sijainnista alkoholiyhtiön on kuultava *kunnanhallitusta*.

32 §.
Alkoholiyhtiön vähittäismyyntipaikkojen aukiolosta on voimassa, mitä vähittäiskaupan aukioloajasta on erikseen säädetty, jollei 2 momentista muuta johdu.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu vähittäismyyntipaikka on pidettävä suljettuna joului- ja uudenvuodenpäivän, pitkäperjantain, pääsiäis-, helluntain valmistus- ja juhannuspäivän edellisenä päivänä, itsenäisyyspäivänä sekä toukokuun 1 päivänä.

35 §.
Alkoholijuoman ostaja on velvollinen vähittäismyyntipaikassa vaadittaessa todistamaan henkilöllisyytensä *viranomaisen* antamalla *todistuksella, josta luotettavasti käy selville ostajan henkilöllisyys.*

37 §

Lääninhallituksella on *oikeus, milloin erityiset syyt niin vaativat, alkoholiyhtiötä kuultuaan, enintään kuudeksi päiväksi kerrallaan kokonaan tai osaksi kieltää alkoholijuomien vähittäismyynti kunnassa.*

38 §.
Kunnassa, jossa on alkoholiyhtiön vähittäismyyntipaikka, tulee olla toimikunta, johon kuuluu kunnan raittiuslautakunnan ja sosiaalilauta-

Voimassa oleva laki

paikallinen esimies, voi yksimielisellä päätöksellä, niinkuin asetuksella tarkemmin säädetään, kieltää määrääjäksi, vähintään kolmeksi kuukaudeksi ja enintään kolmeksi vuodeksi, alkoholijuomien vähittäismyynnin sille, joka:

4) on tuomittu ajoneuvon kuljettamisesta juopuneena taikka alkoholin tai muun päihdyttävän tai huumaaavan aineen vaikutuksen alaisena tai sellaisessa tilassa tehdystä rikoksesta; tahi

Ehdotus

kunnan sekä paikallisen poliisin edustaja ja vähittäismyynnin paikallinen esimies. Toimikunta voi yksimielisellä päätöksellä, niinkuin asetuksella tarkemmin säädetään, kieltää määrääjäksi, vähintään kolmeksi kuukaudeksi ja enintään kolmeksi vuodeksi alkoholijuomien vähittäismyynnin sille, joka:

4) on tuomittu alkoholin tai muun huumaaavan aineen alaisena tehdystä rikoksesta; tahi

39 §

Anniskelun harjoittaminen edellyttää riittävän määrän ammattitaitoista henkilöä. Jos tehosvalvonta anniskelupaikassa on mahdollista, anniskelu voidaan sallia itsepalvelujärjestelyin.

40 §

Anniskelupaikkojen lukumäärästä ja niiden sijainnista alkoholiyhtiön on kuultava kunnallishallitusta.

41 §.

Edellä 40 §:ssä säädettyjen rajoitusten estämättä saa, sen jälkeen kun asianomaista kunnallisvaltuustoa on kuultu, anniskelua harjoittaa myös matkustajaliikenteen kannalta tärkeänä pidettävässä ravitsemisliikkeessä.

43 §.

Anniskeluoikeuden alkoholiyhtiön lukuun hallintoneuvosto voi hakemuksesta määräämnsä ehdoin toistaiseksi antaa yksityiselle tai yhteisölle, jolla harkitaan olevan siihen tarvittavat edellytykset ja vaadittava luotettavuus.

44 §.

Jokaisessa anniskelupaikassa tulee olla vastaava hoitaja ja hänellä tarpeellinen määrä sijaisia. Vastaavan hoitajan ja sijaisen hyväksyy lääninhallitus anniskeluoikeuden haltijan hakemuksesta alkoholiyhtiötä kuultuaan, kuitenkin niin, että 43 §:n 2 momentissa tarkoitetun tilapäisen anniskelupaikan vastaavan hoitajan ja sijaisen hyväksyy alkoholiyhtiö.

41 §

Edellä 40 §:ssä säädettyjen rajoitusten estämättä saa, sen jälkeen kun asianomaista kunnanvaltuustoa on kuultu, anniskella alkoholijuomia myös matkustajaliikenteen kannalta tärkeänä pidettävässä ravitsemisliikkeessä.

43 §

Anniskeluoikeuden alkoholiyhtiön lukuun hallintoneuvosto voi hakemuksesta määräämnsä ehdoin toistaiseksi taikka määrääjäksi, enintään viideksi vuodeksi, antaa yksityiselle tai yhteisölle, jolla harkitaan olevan siihen tarvittavat edellytykset ja vaadittava luotettavuus.

44 §

Jokaisessa anniskelupaikassa tulee olla vastaava hoitaja ja hänellä tarpeellinen määrä sijaisia. Vastaavan hoitajan ja sijaisen hyväksyy lääninhallitus anniskeluoikeuden haltijan hakemuksesta kuultuaan alkoholiyhtiötä ja poliisipiirin päälliköä, kuitenkin niin, että 43 §:n 2 momentissa tarkoitetun tilapäisen anniskelupaikan vastaavan hoitajan ja sijaisen hyväksyy alkoholiyhtiö.

Voimassa oleva laki

47 §.

Anniskelua ei saa aloittaa ennen kello kahta-toista. Olutta saa kuitenkin alkoholiyhtiön hallintoneuvoston mahdollisesti määräämin rajoituksin anniskella kello yhdeksästä alkaen.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa on sanottu, voi alkoholiyhtiö erityisten syiden sitä vaatiessa poikkeuksellisesti antaa oikeuden aloittaa kaikkien alkoholijuomien anniskelu ennen kello kahtatoista.

Ehdotus

47 §

Anniskelua ei saa aloittaa ennen kello *yhtätoista*. Olutta saa kuitenkin alkoholiyhtiön hallintoneuvoston mahdollisesti määräämin rajoituksin anniskella kello yhdeksästä alkaen.

Sen estämättä, mitä 1 momentissa on *säädetty*, voi alkoholiyhtiö erityisten syiden sitä vaatiessa poikkeuksellisesti antaa oikeuden aloittaa kaikkien alkoholijuomien anniskelu ennen kello *yhtätoista*.

49 §

Sen mukaan kuin asetuksella tarkemmin säädetään, voidaan alkoholijuomaa kuitenkin anniskella velaksi:

3) hotellissa asuvalle matkustajalle.

Anniskellusta alkoholijuomasta on asiakkaalle pyytämättä annettava lasku tai muu tosite *sen mukaan kuin siitä on erikseen säädetty*, jollei alkoholiyhtiö ole myöntänyt tästä vapautusta.

3) hotellissa ja *motellissa* asuvalle matkustajalle.

Anniskellusta alkoholijuomasta on asiakkaalle pyytämättä annettava lasku tai muu tosite, jollei alkoholiyhtiö ole myöntänyt tästä vapautusta. *Pyynnöstä lasku tai muu tosite on aina annettava.*

53 §.

Tanssia sekä sirkus-, varietee-, tanssi- ja muita sen kaltaisia esityksiä saadaan anniskelupaikan yhteydessä järjestää ainoastaan *ensimmäisen luokan ravintolassa ja vain* erityisen luvan nojalla. Luvan myöntää hakemuksesta enintään yhdeksi vuodeksi kerrallaan lääninhallitus.

53 §

Tanssia sekä sirkus-, varietee-, tanssi- ja muita sen kaltaisia esityksiä saadaan anniskelupaikan yhteydessä järjestää ainoastaan erityisen luvan nojalla, *mikäli luvan myöntäminen on paikalliset olosuhteet huomioon ottaen tarkoituksenmukaista*. Luvan myöntää *poliisipiirin päällikkö* hakemuksesta enintään yhdeksi vuodeksi kerrallaan.

54 §

Vastaava hoitaja ja hänen sijaisensa tulee vapauttaa riittävässä määrin muista tehtävistä anniskelun valvontaan.

55 §.

Jos anniskelupaikassa on rikottu tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä tai asetettuja ehtoja taikka siellä on ilmennyt muita väärinkäytöksiä taikka jos anniskeluoikeuden haltijalla ei katsota enää olevan anniskeluun tarvittavia edellytyksiä tai siihen vaadittavaa luottavuutta, voi alkoholiyhtiön hallintoneuvosto korvauksetta peruuttaa antamansa anniskeluoikeuden tahti määrääjäksi, enintään kuudeksi kuu-

55 §

Jos anniskelupaikassa on rikottu tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä tahti asetettuja ehtoja taikka siellä on ilmennyt muita väärinkäytöksiä taikka jos anniskeluoikeuden haltijalla ei katsota enää olevan anniskeluun tarvittavia edellytyksiä tai siihen vaadittavaa luottavuutta, voi alkoholiyhtiön hallintoneuvosto *kuultuaan lääninhallitusta ja asianomaista anniskeluoikeuden haltijaa* korvauksetta peruuttaa an-

Voimassa oleva laki

kaudeksi, kieltää anniskelun tai supistaa anniskelu-aikaa tahi rajoittaa anniskeltavien alkoholijuomien lajeja taikka määrätä, että anniskelu-oikeuden haltija on enintään kuuden kuukauden ajalta menettävä anniskelukorvauksensa tai osan siitä tahi ryhtyä muuhun sopivaksi harkitsemaansa toimenpiteeseen epäkohdan poistamiseksi ja sen uusiutumisen ehkäisemiseksi.

Lääninhallituksen oikeudesta antaa anniskelu-liikkeen harjoittajalle, toimitusjohtajalle, vastaavalle hoitajalle ja tämän sijaiselle varoitus tai ryhtyä muuhun anniskelupaikkaa koskevaan toimenpiteeseen, on voimassa, mitä majoitus- ja ravitsemisliikkeistä on säädetty.

Ehdotus

tamansa anniskelu-oikeuden tahi määrääjäksi, enintään kuudeksi kuukaudeksi, kieltää anniskelun tai supistaa anniskelu-aikaa tahi rajoittaa anniskeltavien alkoholijuomien lajeja taikka määrätä, että anniskelu-oikeuden haltija on enintään kuuden kuukauden ajalta menettävä anniskelukorvauksensa tai osan siitä tahi ryhtyä muuhun sopivaksi harkitsemaansa toimenpiteeseen epäkohdan poistamiseksi ja sen uusiutumisen ehkäisemiseksi.

Edellä 1 momentissa mainittujen epäkohtien ilmetessä on sen lisäksi, mitä sanotussa momentissa on säädetty alkoholiyhtiön oikeudesta, lääninhallituksella oikeus kuultuaan alkoholiyhtiötä ja asianomaista anniskelu-oikeuden haltijaa kieltää anniskelu määrääjäksi, enintään kuudeksi kuukaudeksi, supistaa anniskelu-aikaa tai rajoittaa anniskeltavien alkoholijuomien lajeja taikka antaa asianomaiselle varoitus epäkohdan poistamiseksi ja sen uusiutumisen ehkäisemiseksi.

55 a §

Jos anniskelluista alkoholijuomista on peritty hallintoneuvoston vahvistamaa enimmäishintaa korkeampi hinta, on anniskelu-oikeuden haltijan suoritettava valtiolle määrä, joka vastaa perityn hinnan ja vahvistetun enimmäishinnan välistä erotusta.

56 §

Poliisiipiiripäälliköllä on valta, milloin järjestyksen ylläpitäminen anniskelupaikassa niin vaatii, keskeyttää anniskelu siellä enintään kuudeksi tunniksi.

Poliisiipiirin päälliköllä on oikeus, milloin järjestyksen ylläpitäminen anniskelupaikassa niin vaatii, keskeyttää anniskelu siellä tilapäisesti enintään anniskeluajan päättymiseen saakka.

57 §.

Alkoholiyhtiö myy lääkintöhallituksen määräämin ehdoin ja rajoituksin alkoholijuomaa apteekkitavaratehtaisiin, apteekkeihin, sairaaloihin, terveyskeskuksiin sekä lääkintöhallituksen luvalla perustettuihin yksityisiin sairaanhoito- ja tutkimuslaitoksiin lääkintätarkoituksiin tai niiden työssä käytettäväksi.

57 §

Alkoholiyhtiö myy lääkintöhallituksen määräämin ehdoin ja rajoituksin alkoholijuomaa apteekkitavaratehtaisiin, apteekkeihin, sairaanhoitolaitoksiin ja terveyskeskuksiin sekä asianomaisen viranomaisen luvalla perustettuihin yksityisiin tutkimuslaitoksiin lääkintätarkoituksiin tai niiden työssä käytettäväksi.

58 §.

Edellä 27 §:n 3 momentissa ja 57 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettulla laivakauppi-aalla on oikeus myydä tämän lain nojalla hankki-

58 §

Edellä 27 §:n 2 momentissa ja 57 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettulla laivakauppi-aalla on oikeus myydä tämän lain nojalla hankki-

Voimassa oleva laki

maansa alkoholijuomaa ulkomaanliikenteessä olevalle alukselle sen muonitukseen käytettäväksi.

66 §.

Alkoholiyhtiö myy lääkintöhallituksen määräämin ehdoin ja rajoituksin väkiviinaa apteekkita-varatehtaisiin, apteekkeihin, sairaaloihin, terveyskeskuksiin sekä lääkintöhallituksen luvalla perustettuihin yksityisiin *sairaanhoido-* ja tutkimuslaitoksiin lääkintätarkoituksiin tai niiden työssä käytettäväksi.

8 luku

Lain noudattamisen valvonta.

69 §.

Sosiaali- ja terveysministeriön asiana on, huomioon ottaen kuitenkin mitä 71 §:ssä säädetään, valvoa että tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä noudatetaan ja lisäksi että alkoholiyhtiö ja 73 §:ssä mainitut kunnalliset alkoholitarkastajat suorittavat kukin toimialallaan niille tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaan kuuluvat valvonta- ja muut tehtävät.

70 §

Alkoholijuoman valmistuksen, maahantuonnin, maastaviennin, myynnin, mainonnan, käytön, varastoinnin, hallussapidon ja kuljetuksen samoin kuin mainontaa ja muuta myynninedistämistoimintaa koskevan kiellon noudattamisen välittömästä valvonnasta huolehtii alkoholiyhtiö

Ehdotus

maansa alkoholijuomaa ulkomaan liikenteessä olevalle alukselle, *aluksen haltijalle tai toiselle 27 §:n 2 momentissa tarkoitettulle laivakauppiaalle käytettäväksi ulkomaan liikenteessä olevan aluksen muonitukseen.*

66 §

Alkoholiyhtiö myy lääkintöhallituksen määräämin ehdoin ja rajoituksin väkiviinaa apteekkita-varatehtaisiin, apteekkeihin, *sairaanhoidolaitoksiin ja* terveyskeskuksiin sekä *asianomaisen viranomaisen* luvalla perustettuihin yksityisiin tutkimuslaitoksiin lääkintätarkoituksiin tai niiden työssä käytettäväksi.

8 luku

Hallinto, ohjaus ja valvonta

69 §

Sosiaali- ja terveysministeriön asiana on, huomioon ottaen kuitenkin mitä 71 §:ssä säädetään, valvoa, että tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä noudatetaan ja lisäksi, että alkoholiyhtiö ja *lääninballitukset* suorittavat kukin toimialallaan niille tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaan kuuluvat valvonta- ja muut tehtävät.

69 a §

Sosiaali- ja terveysministeriön tehtävänä on valmistella valtioneuvoston toimesta vuosittain eduskunnalle annettava alkoholilolofen kehitystä koskeva kertomus.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun kertomuksen antamisesta eduskunnalle säädetään erikseen.

Alkoholijuoman valmistuksen, *muun kuin 27 §:n 2 momentissa tarkoitettun* maahantuonnin, maastaviennin, myynnin, mainonnan, käytön, varastoinnin, hallussapidon ja kuljetuksen samoin kuin mainontaa ja muuta myynninedistämistoimintaa koskevan kiellon noudattamisen vä-

Voimassa oleva laki

sen mukaan kuin asetuksella säädetään. *Edellä 27 §:n 2 momentissa tarkoitettun maahantuonnin välittömästä valvonnasta sekä* myynnin, mainonnan ja mainontaa ja muuta myynninedistämistoimintaa koskevan kiellon noudattamisen välittömästä valvonnasta Suomen ja ulkomaiden välillä kulkevissa suomalaisissa aluksissa huolehtii kuitenkin sosiaali- ja terveysministeriö siten kuin *siitä* asetuksella tarkemmin säädetään.

Väkiviinan, *edellä 1 §:n 1 momentissa* tarkoitettujen alkoholivalmisteiden ja 1 §:n 5 momentissa tarkoitettujen denaturoitujen alkoholipitoisten aineiden valmistuksen, maahantuonnin, maastaviennin, myynnin, käytön, varastoinnin, hallussapidon ja kuljetuksen *sekä 27 §:n 3 momentissa tarkoitettujen laivakauppiaan maahantuomien alkoholijuomien myynnin* välittömästä valvonnasta huolehtii alkoholiyhtiö sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Yhtiön tähän valvontatehtävään asettamat ja sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymät tarkastajat toimivat virkamiehen vastuulla.

71 §.

Lääkintöhallitus valvoo lääkkeiksi tai niiden puolivalmisteiksi tai niiden raaka-aineeksi tarkoitettujen alkoholipitoisten aineiden käyttöä ja myyntiä apteekkeissa sekä apteekkitavaraitehtaissa samoin kuin apteekkitavaran tukkuliikkeiden harjoittamaa maahantuontia ja myyntiä sekä antaa niistä tarkempia määräyksiä. Lääkintöhallitus valvoo myös sairaaloille, terveyskeskuksille sekä lääkintöhallituksen luvalla perustetuille yksityisille *sairaanhoito- ja tutkimuslaitoksille* lääkintätarkoituksessa tai niiden työssä käytettäväksi luovutettujen alkoholipitoisten aineiden samoin kuin alkoholipitoisten lääkkeiden käyttöä.

72 §.

Alkoholiyhtiön hallintoneuvoston antamat alkoholijuomien vähittäismyynnin ja anniskelun hoitoa ja valvontaa koskevat sekä 11 §:n 1 momentin 11 kohdassa tarkoitetut samoin kuin 70 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettua valvontaa koskevat määräykset ja ohjeet on toimitettava tiedoksi sosiaali- ja terveysministeriölle sekä alkoholijuomien vähittäismyynnin, anniskelun, mainonnan sekä mainontaa ja muuta myynninedistämistoimintaa koskevan kiellon osalta myös kunnallisille alkoholitarkastajille.

Ehdotus

littömästä valvonnasta huolehtii alkoholiyhtiö sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Myynnin, mainonnan ja mainontaa ja muuta myynninedistämistoimintaa koskevan kiellon noudattamisen välittömästä valvonnasta Suomen ja ulkomaiden välillä kulkevissa suomalaisissa aluksissa *ja junissa* huolehtii kuitenkin sosiaali- ja terveysministeriö siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Väkiviinan, 1 §:n 1 momentissa tarkoitettujen alkoholivalmisteiden ja 1 §:n 5 momentissa tarkoitettujen denaturoitujen alkoholipitoisten aineiden valmistuksen, maahantuonnin, maastaviennin, myynnin, käytön, varastoinnin, hallussapidon ja kuljetuksen välittömästä valvonnasta huolehtii alkoholiyhtiö sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Yhtiön tähän valvontatehtävään asettamat ja sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymät tarkastajat toimivat virkamiehen vastuulla.

71 §

Lääkintöhallitus valvoo lääkkeiksi tai niiden puolivalmisteiksi tai niiden raaka-aineeksi tarkoitettujen alkoholipitoisten aineiden käyttöä ja myyntiä apteekkeissa sekä apteekkitavaraitehtaissa samoin kuin apteekkitavaran tukkuliikkeiden harjoittamaa maahantuontia ja myyntiä sekä antaa niistä tarkempia määräyksiä. Lääkintöhallitus valvoo myös *sairaanhoitolaitoksille ja* terveyskeskuksille sekä *asianomaisen viranomaisen* luvalla perustetuille yksityisille tutkimuslaitoksille lääkintätarkoituksessa tai niiden työssä käytettäväksi luovutettujen alkoholipitoisten aineiden samoin kuin alkoholipitoisten lääkkeiden käyttöä.

72 §

Alkoholiyhtiön hallintoneuvoston antamat alkoholijuomien vähittäismyynnin ja anniskelun hoitoa ja valvontaa koskevat sekä 11 §:n 1 momentin 11 kohdassa tarkoitetut *mainontaa koskevat* samoin kuin 70 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettua valvontaa koskevat määräykset ja ohjeet on toimitettava tiedoksi sosiaali- ja terveysministeriölle sekä alkoholijuomien vähittäismyynnin, anniskelun, mainonnan sekä mainontaa ja muuta myynninedistämistoimintaa koskevan kiellon osalta myös *lääninhallitukselle*.

Voimassa oleva laki

73 §.

Kunnassa, jossa on alkoholijuomien vähittäismyynti- tai anniskelupaikka, tulee olla kunnallinen alkoholitarkastaja valvomassa, että tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä sekä asetettuja ehtoja noudatetaan. *Lääninhallitus voi määrätä, että alkoholitarkastajalla tulee lisäksi olla apulainen. Lääninhallituksen suostumuksella alkoholitarkastajan tai alkoholitarkastajan apulaisen virka voi olla yhteinen kahdelle tai useammalle kunnalle.*

74 §.

Kunnallisen alkoholitarkastajan ja hänen apulaisensa viran tai sivuviran ylläpitämisestä aiheutuvat kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (35/73) 5 §:n 2, 4 ja 5 kohdissa tarkoitettut käyttökustannukset sekä 7 kohdassa tarkoitettut koulutuskustannukset korvataan kunnalle tämän lain 98 ja 98 a §:n säännösten mukaisesti.

75 §.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa yleiset ohjeet kunnallisen alkoholitarkastajan ja hänen apulaisensa tehtävistä.

Kunnallisen alkoholitarkastajan tai hänen apulaisensa virkaan valittavalla tulee olla sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymä koulutus.

Kunnallisesta alkoholitarkastuksesta määrätään tarkemmin johtosäännössä.

77 §.

Sosiaali- ja terveysministeriön sekä lääninhallituksen asianomaisella viran tai toimen haltijalla on oikeus päästä tarkastamaan tässä laissa tai sen nojalla asetuksessa tarkoitettua tehdasta ja muuta valmistuspaikkaa ja työpaikkaa, laitosta ja myyntipaikkaa sekä niiden varastoja, kirjanpitoa, kirjeenvaihtoa, luetteloita ja muita valvonnassa tarvittavia asiakirjoja. Sama oikeus on alkoholiyhtiön asettamalla ja 70 §:n 3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymällä yhtiön tarkastajalla, sekä olutta valmistavan tehtaan osalta *tullihallituksen* asianomaisella viran tai toimen haltijalla ja vähittäismyynti- ja anniskelupaikan osalta *kunnallisella alkoholitarkastajalla.*

Ehdotus

73 §

Lääninhallituksen tehtävänä on valvoa, että tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä sekä asetettuja ehtoja noudatetaan.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja valvontatehtäviä varten lääninhallituksessa on yksi tai useampi alkoholitarkastajan taikka tarkastajan virka tai toimi.

74 §

(74 § kumotaan)

75 §

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa yleiset ohjeet 73 §:ssä tarkoitettun valvonnan suorittamisesta.

77 §

Sosiaali- ja terveysministeriön sekä lääninhallituksen asianomaisella viran tai toimen haltijalla on oikeus päästä tarkastamaan tässä laissa tai sen nojalla *annetussa* asetuksessa tarkoitettua tehdasta ja muuta valmistuspaikkaa ja työpaikkaa, laitosta ja myyntipaikkaa sekä niiden varastoja, kirjanpitoa, kirjeenvaihtoa, luetteloita ja muita valvonnassa tarvittavia asiakirjoja. Sama oikeus on alkoholiyhtiön asettamalla ja 70 §:n 3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymällä yhtiön tarkastajalla, sekä olutta valmistavan tehtaan osalta *tullilaitoksen* asianomaisella viran tai toimen haltijalla.

Voimassa oleva laki

80 §.

Sosiaali- ja terveysministeriön asianomaisella viran- tai toimenhaltijalla, alkoholiyhtiöllä ja kunnallisella alkoholitarkastajalla on oikeus saada viranomaisilta virka-apua sekä tarpeellisia tietoja ja lausuntoja tämän lain noudattamisen valvomista ja alkoholipitoisten aineiden väärinkäytön selville saamista ja ehkäisemistä varten.

85 §.

Joka luvattomasti myy tai muutoin korvausta tai hyvitystä vastaan luovuttaa taikka luvattomasti välittää, kaupaksi tarjoaa tai kaupan pitää alkoholijuomaa tahi väkiviinaa, tuomittakoon alkoholipitoisen aineen myynnistä sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

98 §.

Valtion tulo- ja menoarvioon on vuosittain otettava:

4) määräraha käytettäväksi kunnille suoritetuihin 74 §:ssä tarkoitettuihin korvauksiin.

98 a §.

Siltä osin kuin tässä laissa ei ole toisin säädetty, noudatetaan 98 §:ssä tarkoitettua määrärahabasta kunnille suoritettaviin korvauksiin soveltuvin osin, mitä kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain 7 ja 8 §:ssä sekä 4, 5, 7 ja 9 luvussa valtionosuudesta käyttökustannuksiin on säädetty.

Valtioneuvosto voi antaa yleisiä ohjeita siitä, milloin 74 §:ssä tarkoitettuja käyttökustannuksia on kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain 8 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla pidettävä tehtävän asianmukaisen hoitamisen kannalta tarpeellisina.

Kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetussa laissa tarkoitettuna valtion asianomaisena viranomaisena toimii tässä laissa säädettyistä toiminnoista aiheutuviin kustannuksiin suoritettavia valtionosuuksia koskeissa asioissa sosiaali- ja terveysministeriö, kuitenkin

Ehdotus

80 §

Sosiaali- ja terveysministeriön ja lääninhallituksen asianomaisella viran tai toimen haltijalla sekä alkoholiyhtiöllä on oikeus saada viranomaisilta virka-apua sekä tarpeellisia tietoja ja lausuntoja tämän lain noudattamisen valvomista ja alkoholipitoisten aineiden väärinkäytön selville saamista ja ehkäisemistä varten.

85 §

Joka luvattomasti myy tai muutoin korvausta tahi hyvitystä vastaan luovuttaa taikka luvattomasti palkkiota vastaan välittää, kaupaksi tarjoaa tai kaupan pitää alkoholijuomaa tahi väkiviinaa, on tuomittava alkoholipitoisen aineen myynnistä sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Jos joku välittää alkoholijuomaa tahi väkiviinaa ilman palkkiota henkilölle, jolle alkoholijuomaa 34 §:n mukaan ei saa myydä, hänet on tuomittava alkoholipitoisen aineen välittämisestä ilman palkkiota sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

(98 § kumotaan)

(98 a § kumotaan)

Voimassa oleva laki

niin, että lain 15 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettuna valtion asianomaisena viranomaisena toimii valtiovarainministeriö.

Asetuksella voidaan kuitenkin sosiaali- ja terveysministeriön päätettäväksi 3 momentin mukaan kuuluvia asioita siirtää lääninhallituksille, joiden tulee näitä asioita ratkaistessaan noudattaa sosiaali- ja terveysministeriön antamia yleisiä ohjeita.

100 §.

Milloin muussa kuin edellä 99 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa yleisessä huoneistossa järjestetään *perhejuhla tai muu siihen verrattava* suljettu tilaisuus, voi poliisipiirin päällikkö, sen estämättä, mitä 99 §:ssä säädetään, jollei ole syytä varoa väärinkäyttöä, hakemuksesta sallia alkoholijuomien säilyttämisen ja nauttimisen tilaisuudessa.

102 §.

Menetetyksi tuomittu tai muutoin valtiolle joutunut alkoholijuoma tai väkiviina luovutetaan alkoholiyhtiölle, joka siitä suorittaa alkoholiyhtiön hallintoneuvoston määräämän hinnan.

Mitä 1 momentissa säädetään koskee myös ulosmitattuja sanottuja aineita.

106 §

Joka ei tyydy alkoholiyhtiön hallintoneuvoston 1 momentissa mainitussa asiassa tekemään päätökseen tai katsoo hallintoneuvoston tai kunnallisen alkoholitarkastajan toimenpiteen olevan sellaisen kuin 1 momentissa on sanottu, saa hakea siihen muutosta sosiaali- ja terveysministeriöltä kolmenkymmenen päivän kuluessa tiedoksi saamisesta.

Ehdotus

100 §

Milloin muussa kuin 99 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa yleisessä huoneistossa järjestetään suljettu tilaisuus, voi poliisipiirin päällikkö sen estämättä, mitä 99 §:ssä säädetään, jollei ole syytä varoa väärinkäyttöä, hakemuksesta *asettaminsa ehdoin ja rajoituksin* sallia alkoholijuomien säilyttämisen ja nauttimisen tilaisuudessa.

102 §

Ulosmitattu, menetetyksi tuomittu tai muutoin valtiolle joutunut alkoholijuoma tai väkiviina luovutetaan alkoholiyhtiölle. Alkoholiyhtiö suorittaa ulosmitatusta alkoholijuomasta hallintoneuvoston määräämän hinnan.

Joka ei tyydy alkoholiyhtiön hallintoneuvoston 1 momentissa mainitussa asiassa tekemään päätökseen tai katsoo hallintoneuvoston taikka *lääninhallituksen* toimenpiteen olevan sellaisen kuin 1 momentissa on *säädetty*, saa hakea siihen muutosta sosiaali- ja terveysministeriöltä kolmenkymmenen päivän kuluessa tiedoksi saamisesta.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Alkoholilain 27 §:n 3 momentin nojalla alkoholiyhtiön laivakauppiaalle antama suostumus jää voimaan toistaiseksi.

Kunnallisten alkoholitarkastajien pää- ja sivuvirat lakkautetaan tämän lain voimaan tullessa. Päätoimiset kunnalliset alkoholitarkastajat nimitetään kuitenkin ilman hakumenettelyä 73 §:ssä tarkoitettuihin alkoholitarkastajan tai tarkastajan virkoihin. Alkoholitarkastajien tai tarkastajien aseman järjestämisestä eräissä tapauksissa säädetään asetuksella.

2.

Laki

keskioluesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 26 päivänä heinäkuuta 1968 keskioluesta annetun lain (462/68) 16 §:n 2 momentti, *muutetaan* 1, 11 ja 19 §, 22 §:n 1 momentti, 28 §:n 1 momentti, 32, 34 ja 37 §, 38 §:n 1 momentti, 39 §:n 2 ja 4 momentti ja 43 §,

näistä 39 §:n 2 ja 4 momentti sellaisina kuin ne ovat 13 päivänä elokuuta 1976 annetussa laissa (679/76), sekä

lisätään 20 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 12 päivänä kesäkuuta 1981 annetulla lailla (404/81), uusi 3 momentti, lakiin uusi 20 a §, 22 §:ään uusi 3 momentti, 28 §:ään uusi 3 momentti sekä lakiin uusi 32 a—32 d § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §.

Tässä laissa tarkoitetaan keskioluella pääasiassa maltaista, humalista ja vedestä yksinomaan käymisen avulla valmistettua alkoholijuomaa, joka sisältää enemmän kuin 2,25, mutta alle 3,7 painoprosenttia etyylialkoholia.

11 §.

Mitä alkoholilain 27 §:ssä on säädetty alkoholijuomien maahantuonnista ja ulkomailta saapuneesta alkoholijuomaa sisältävästä lahja- tai muusta lähetyksestä ja sen luovuttamisesta vastaanottajalle, on voimassa myös keskioluen osalta.

16 §

Antamistan vähittäismyyntioikeuksista on alkoholiyhtiön ilmoitettava paikalliselle poliisipäällikölle ja kunnalliselle alkoholitarkastajalle.

19 §.

Keskiolutta saa vähittäin myydä sinä aikana, jona vähittäismyyntipaikka, sen mukaan kuin kauppaliikkeiden ja liiketoimistojen aukiolosta on säädetty tai määrätty, pidetään avoinna yleisölle.

Ehdotus

1 §

Tässä laissa tarkoitetaan keskioluella pääasiassa maltaista, humalista ja vedestä yksinomaan käymisen avulla valmistettua alkoholijuomaa, joka sisältää enemmän kuin 2,8 *tilavuusprosenttia*, mutta alle 4,7 *tilavuusprosenttia* etyylialkoholia.

11 §

Mitä alkoholilain 27 §:ssä on säädetty alkoholijuomien maahantuonnista ja ulkomailta saapuneesta alkoholijuomaa sisältävästä lahja- tai muusta lähetyksestä ja sen luovuttamisesta vastaanottajalle *sekä vajauksesta aiheutuvasta korvausvelvollisuudesta*, on voimassa myös keskioluen osalta.

(2 mom. kumotaan)

19 §

Keskiolutta saa vähittäin myydä sinä aikana, jona vähittäismyyntipaikka, sen mukaan kuin *vähittäiskaupan aukioloajasta on erikseen* säädetty tai määrätty, pidetään avoinna yleisölle, *jollei alkoholiyhtiön hallintoneuvosto ole myyntiaikaa rajoittanut.*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

20 §

Keskiolutta ei saa myydä velaksi tai panttia vastaan eikä myöskään vaihtokaupalla. Velaksi-myyntikiellon osalta alkoholiyhtiön hallintoneuvosto voi tarvittaessa antaa poikkeusmääräyksiä.

20 a §

Jos keskioluen vähittäismyyntipaikassa myydystä keskioluesta on peritty hallintoneuvoston vahvistamaa enimmäishintaa korkeampi hinta, on vähittäismyyntioikeuden haltijan suoritettava valtiolle määrä, joka vastaa perityn hinnan ja vahvistetun enimmäishinnan välistä erotusta.

22 §.

Alkoholiyhtiö voi peruuttaa antamansa keskioluen vähittäismyyntioikeuden ja poliisipiirin päällikkö tilapäisesti keskeyttää keskioluen myynnin, jollei annettuja säännöksiä tai määräyksiä taikka asetettuja ehtoja noudateta taikka jos myynnissä havaitaan muuta väärinkäyttöä tai myyntioikeuden saaneen katsotaan menettäneen 15 §:ssä tarkoitetut edellytykset tai luotettavuutensa taikka jos vähittäismyyntipaikassa on todettu epäjärjestystä.

22 §

Alkoholiyhtiö voi kuultuaan lääninhallitusta ja asianomaista vähittäismyyntioikeuden haltijaa peruuttaa antamansa keskioluen vähittäismyyntioikeuden ja poliisipiirin päällikkö tilapäisesti keskeyttää keskioluen myynnin, jollei annettuja säännöksiä tai määräyksiä taikka asetettuja ehtoja noudateta taikka jos myynnissä havaitaan muuta väärinkäyttöä tai myyntioikeuden saaneen katsotaan menettäneen 15 §:ssä tarkoitetut edellytykset tai luotettavuutensa taikka jos vähittäismyyntipaikassa on todettu epäjärjestystä.

Edellä 1 momentissa mainittujen epäkohtien ilmetessä on sen lisäksi, mitä sanotussa momentissa on säädetty alkoholiyhtiön oikeudesta, lääninhallituksella oikeus kuultuaan alkoholiyhtiötä ja asianomaista vähittäismyyntioikeuden haltijaa kieltää keskioluen myynti määräajaksi, enintään kuudeksi kuukaudeksi taikka antaa asianomaiselle varoitus epäkohdan poistamiseksi ja sen uusiutumisen ehkäisemiseksi.

28 §.

Edellä 26 §:n 1 momentissa tarkoitetun anniskeluoikeuden alkoholiyhtiö voi yhtiön hallintoneuvoston vahvistamia yleisiä periaatteita ja ohjeita noudattaen hakemuksesta asettamansa ehdoin toistaiseksi antaa yksityiselle tai yhteisölle, jolla harkitaan olevan siihen tarvittavat edellytykset ja vaadittava luotettavuus.

28 §

Edellä 26 §:n 1 momentissa tarkoitetun anniskeluoikeuden alkoholiyhtiö voi yhtiön hallintoneuvoston vahvistamia yleisiä periaatteita ja ohjeita noudattaen hakemuksesta asettamansa ehdoin toistaiseksi taikka määräajaksi, enintään viideksi vuodeksi, antaa yksityiselle tai yhteisölle, jolla harkitaan olevan siihen tarvittavat edellytykset ja vaadittava luotettavuus.

Mitä alkoholilain 43 §:n 3 momentissa on säädetty anniskeluoikeuden myöntämisestä, on noudatettava myös soveltuvin osin keskioluen anniskeluoikeuksia myönnettäessä.

Voimassa oleva laki

32 §.

Keskioluen anniskelua saa toimittaa ravitsemisliikkeessä sinä aikana, jona tällainen liike, sen mukaan kuin siitä on erikseen säädetty tai määrätty, pidetään avoinna yleisölle. Tarvittavat määräykset anniskeluajasta muutoin antaa alkoholiyhtiö.

34 §.

Mitä 22 §:ssä on säädetty, on myös noudatettava tämän lain nojalla annetun keskioluen anniskelu-oikeuden peruuttamisessa ja anniskelun keskeyttämisessä sekä siitä tehtävässä ilmoituksessa.

37 §.

Mikäli kunnassa on alkoholilain nojalla valittu kunnallinen alkoholitarkastaja, toimii hän myös tässä laissa tarkoitettuna kunnallisena tarkastajana, ja on tarkastajalle kuuluvista tehtävistä sekä tarkastajan palkkauksesta ja toiminnasta aiheutuvien menojen korvaamisesta soveltuvin osin voimassa, mitä alkoholilain 73—75 §:ssä on säädetty.

Ehdotus

32 §

Keskioluen anniskelua saa toimittaa ravitsemisliikkeessä sinä aikana, jona tällainen liike, sen mukaan kuin siitä on erikseen säädetty tai määrätty, pidetään avoinna yleisölle, *jollei alkoholiyhtiö ole anniskeluaikaa rajoittanut*. Tarvittavat määräykset anniskeluajasta muutoin antaa alkoholiyhtiö.

32 a §

Jos anniskellusta keskioluesta on peritty hallintoneuvoston vahvistamaa enimmäishintaa korkeampi hinta, on anniskelu-oikeuden haltijan suoritettava valtiolle määrä, joka vastaa perityn hinnan ja vahvistetun enimmäishinnan välistä erotusta.

32 b §

Mitä alkoholilain 53 §:ssä on säädetty luvan myöntämisestä tanssia sekä sirkus-, varietee-, tanssi- ja muita sen kaltaisia esityksiä varten, on voimassa myös keskioluen anniskelupaikan osalta.

32 c §

Mitä alkoholilain 99 §:ssä on säädetty alkoholi-juoman ja väkiviinan nauttimisesta, sovelletaan myös keskioluen osalta.

32 d §

Mitä alkoholilain 100 §:ssä on säädetty alkoholi-juomien nauttimisesta ja säilyttämisestä muussa kuin sanotun lain 99 §:n 1 momentissa tarkoitetussa yleisessä huoneistossa järjestetyssä suljetussa tilaisuudessa, on voimassa myös keskioluen osalta.

34 §

Mitä 22 §:ssä on säädetty, on myös noudatettava tämän lain nojalla annetun keskioluen anniskelu-oikeuden peruuttamisessa ja anniskelun keskeyttämisessä sekä siitä tehtävässä ilmoituksessa *samoin kuin varoituksen antamisessa.*

37 §

Lääninhallituksen tehtävistä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä asetettujen ehtojen noudattamisen valvonnassa on soveltuvin osin voimassa, mitä alkoholilain 73 ja 75 §:ssä on säädetty.

Voimassa oleva laki

38 §.

Sosiaali- ja terveysministeriön asiana on valvoa, että tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä noudatetaan ja lisäksi, että alkoholiyhtiö ja kunnalliset alkoholitarkastajat suorittavat niille tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaan kuuluvat valvonta- ja muut tehtävät.

39 §.

Tämän lain noudattamisen välittömästä valvonnasta huolehtii alkoholiyhtiö sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Vähittäismyynnin, anniskelun, mainonnan sekä mainontaa ja muuta myynninedistämistoimintaa koskevan kiellon noudattamisen paikallinen valvonta kuuluu kuitenkin lähinnä poliisille ja kunnalliselle alkoholitarkastajalle. Keskioluen myynti ja mainonta sekä mainontaa ja muuta myynninedistämistoimintaa koskevan kiellon noudattaminen Suomen ja ulkomaiden välillä kulkevissa suomalaisissa aluksissa samoin kuin 11 §:ssä tarkoitettu ulkomaan liikenteessä olevan aluksen haltijan keskioluen maahantuonti ovat sosiaali- ja terveysministeriön välittömässä valvonnassa. Suorittaessaan 35 §:ssä tarkoitettua laivakauppiaan maahantuoman keskioluen myynnin välitöntä valvontaa toimivat alkoholiyhtiön tähän valvontatehtävään asettamat ja sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymät tarkastajat virkamiehen vastuulla.

Hallintoneuvoston antamat keskioluen vähittäismyynnin ja anniskelun hoitoa ja valvontaa koskevat sekä 3 momentissa tarkoitettut yleiset määräykset ja ohjeet on toimitettava tiedoksi sosiaali- ja terveysministeriölle, kunnallisille alkoholitarkastajille ja poliisille.

43 §.

Mitä on säädetty alkoholilain 102—103 §:ssä menetetyksi tuomitun tai muutoin valtiolle joutuneen taikka ulosmitatun alkoholijuoman luovuttamisesta alkoholiyhtiölle ja juopuneelta tai suljettuun laitokseen otettavalta tavatun alkoholijuoman käsittelystä sekä 106 §:ssä oikaisun ja muutoksen hakemisesta, on soveltuvin osin voimassa myös tätä lakia käytettäessä.

Ehdotus

38 §

Sosiaali- ja terveysministeriön *tehtävänä* on valvoa, että tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä noudatetaan ja lisäksi, että alkoholiyhtiö ja *lääninhallitukset* suorittavat niille tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten mukaan kuuluvat valvonta- ja muut tehtävät.

39 §

Tämän lain noudattamisen välittömästä valvonnasta, *lukuunottamatta* 11 §:ssä tarkoitettua aluksen haltijan ja laivakauppiaan harjoittamaa keskioluen maahantuontia, huolehtii alkoholiyhtiö sen mukaan kuin asetuksella säädetään. Vähittäismyynnin, anniskelun, mainonnan sekä mainontaa ja muuta myynninedistämistoimintaa koskevan kiellon noudattamisen paikallinen valvonta kuuluu kuitenkin lähinnä *lääninhallitukselle ja poliisille*. Keskioluen myynti ja mainonta sekä mainontaa ja muuta myynninedistämistoimintaa koskevan kiellon noudattaminen Suomen ja ulkomaiden välillä kulkevissa suomalaisissa aluksissa ovat sosiaali- ja terveysministeriön välittömässä valvonnassa.

Hallintoneuvoston antamat keskioluen vähittäismyynnin ja anniskelun hoitoa ja valvontaa koskevat sekä 3 momentissa tarkoitettut yleiset määräykset ja ohjeet on toimitettava tiedoksi sosiaali- ja terveysministeriölle, *lääninhallituksille* ja poliisille.

43 §

Mitä on säädetty alkoholilain 101 §:ssä *menetelystä silloin, kun sanotun lain* 99 §:n 1 momentissa tarkoitettua kiellon vastaisesti on nautittu alkoholijuomaa tai väkiviinaa, 102 ja 103 §:ssä menetetyksi tuomitun tai muutoin valtiolle joutuneen taikka ulosmitatun alkoholijuoman luovuttamisesta alkoholiyhtiölle ja juopuneelta tai suljettuun laitokseen otettavalta tavatun alkoholijuoman käsittelystä sekä 106 §:ssä oikaisun ja muutoksen hakemisesta, on soveltuvin osin voimassa myös tätä lakia käytettäessä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .*

*Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryh-
tyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimen-
piteisiin.*

*Keskioluesta annetun lain 11 §:n nojalla alko-
holiyhtiön laivakauppiaalle antama suostumus
jää voimaan toistaiseksi.*

3.

Laki

raittiustyölain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 19 päivänä marraskuuta 1982 annetun raittiustyölain (828/82) 4 §:n 1 momentti näin kuuluvaksi:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

Kunnassa on raittiuslautakunta, jonka on huo-
lehdittava raittiuden edistämisestä sekä alkoholi-
olojen ja *alkoholilain* (459/68) *valvonnan* seura-
amisesta.

4 §

Kunnassa on raittiuslautakunta, jonka on huo-
lehdittava raittiuden edistämisestä sekä alkoholi-
olojen seuraamisesta.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 198 .*

*Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryh-
tyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimen-
piteisiin.*
